DARBININKAS

LIV NO. 47 — SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. — TREČIADIENIS - WEDNESDAY, LIEPA - JULY 9, 1969 — 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 — 10 CENTŲ

Dvynukai Bukarešton nevyko, reikalą ramiai sutvarkė

Savo nelaimę minėdamas, čekas prisiminė Lietuvos likimą

Paskelbus apie prez. Nixono kelionę į Rumuniją, iš Rytų Europos tuoj prasimušė gandai, kad Maskvai tas reikalas labai nepatiks. Spėliota net, kad Maskva savo nepasitenkinimą galinti parodyti atšaukimu liepos vidury numatytos Brežnevo ir Kosygino kelionės į Rumuniją. Dabar tas klausimas jau oficialiai išryškintas. Tai padarė Rumunijos ambasadorius Vienoje, paskelbęs tuo reikalu pareiškimą spaudos atstovams.

Rumunija kalba oficialiai

Anot jo, nesą jokio ryšio tarp prez. Nixono vizito ir laiko bei vietos Rumunijos-Rusijos draugystės sutarčiai pasirašyti. Jis tvirtina, kad toji sutartis šiemet dar nebus pasirašyta, dar nežinomas nė jos pasirašymo laikas nė vieta. Iš to aišku, kad Maskva savo politinių dvynukų kelionę atšaukė, bet tai padarė be triukšmo ir padėjo surasti Bukarešto vadams diplomatinę formulę visam reikalui dailiai sutvarkyti. Rumunijai iš to jokio nuostolio, nes toji sutartis tai ne Varšuvos paktas, kuris suriša narius įsipareigojimais. Ir nuo jos nė Rumunijai nebus lengva atsikabinti, nors ji jau bandė ją taisyti. Draugiškumo sutartis tėra tik platoniška draugystės deklaracija.

Rumunijos ambasadorius padarė ir kitų reikšmingų pastabų. Pirmiausia, žinoma, jis deklaravo, kad Rumunija palaiko su Rusija draugiškus santykius, todėl suprantama, bet nebūtina kad su tokiais kraštais galima pasitarti ir apie kai kuriuos sumanymus bei planus. Bet kadangi Rumunija yra suverenė valstybė, todėl neturi pareigos iš anksto tartis, kad ir apie JAV prezidento pakvietimą aplankyti Rumuniją. To iš jos niekas ir nereikalavęs. Prez. Nixono vizitas nesąs nukreiptas nė prieš vieną valstybę.

JAV prezidento pakvietimas į Rumuniją sutinkąs su pagrindine Rumunijos užsienio politikos linija — ieškojimas gero sugyvenimo su visais kraštais be jokios diskriminacijos. Prez. Nixonas buvęs pakviestas todėl, kad abu su Ceausescu galėtų aptarti Rumunijos-JAV santykius ir pasidalinti mintimis apie tarptautines problemas. Iš JAV prezidento kelionės Rumunijon laukiama Rytų-Vakarų politinio oro pragiedrėjimo ir tarptautinio įsitempimo sumažėjimo. Taip kalba oficialioji Rumunija.

Kas kalbama privačiai?

O ką sako Rumunija privačiai? Vienas iš intelektualų vakariečiui taip pasakęs: "Jeigu Ceausescu savo diplomatinį perversmą (prez. Nixono pakvietimą) dabar užsimanytų apvainikuoti Vakarų tipo demokratiniais rinkimais, tai jo sąrašas laimėtų didžiausią balsų daugumą. Bet tada jau mes greičiausiai susilauktume rusų".

Pokalbį sekęs čekas ta proga taip padėjavo: "Jeigu mes panorėtumėm pasikviesti prez. R. Nixoną į Čekoslovakiją, tai sekančią dieną tikriausiai būtume inkorporuoti į Sovietų Rusiją kaip autonominė respublika, pavyzdžiui, kaip dabar yra Lietuva. Kodėl Rumunija išlieka nepaliesta, nors vienas po kitų atidarinėja duris į Vakarus?"

Rumunas tą reikalą jam paaiškino taip: "Matai, draugas Ceausescu nėra čekas. Jis per daug gudrus, kad pradėtų žaisti su demokratiniais papuošalais ir vidaus politikos liberalizacija".

Čekislovakijos prezidentas Svoboda su jam gėlių įteikusiu slovakų berniuku. Svoboda pereitą savaitgalį buvo Tatru kalnuose Slovakijos pusėje, kad susitiktų su Lenkijos Gomulka rimtam pasikalbėjimui.

Sėkmingai balansuoja

Tarp Vakarų ir Maskvos Rumunijai padeda balansuoti dvi aplinkybės: jos geografinė padėtis ir ortodoksinis komunizmas krašto viduje.

Ūkiškai tas žaidimas Rumunijai labai apsimoka, gi ortodoksinių komunizmo formų išlaikymas krašto viduje apgina ją nuo Maskvos priekaištų, kad Rumunija šalinasi iš socialistinės sandraugos. Rumunų spauda, radijas ir televizija nekalba nė apie politinės opozicijos, nė apie kitų politinių partijų legalizavimą, nė apie ūkio tvarkymo sistemos pakeitimą, bet Bukarešto viešbučiai esą pilni Vakarų kraštų ūkio specialistų, Rumunijos prekyba su Vakarais vis plečiasi, Vakarų technologija nors atsargiai, bet jau slenka į Rumuniją. Paskui technologiją pamažu slenka ir užsienio kapitalas. Naujausias pavyzdys: rumunų ekspertai šiuo metu labai užimti tirdami Kanados, V. Vokietijos ir Švedijos pasiūlymus dėl atominės elektros stoties pastatymo, bet naują penkmečio planą (1976-80) rumunai sudarinėja pagal Rusijoj dar praktikuojamas ortodoksinio "socializmo" dogmas.

Palyginus su Vengrija ir Čekoslovakija, Rumunija turi ilgesnę sieną su Rusija, bet jos geografinė padėtis yra daug geresnė todėl, kad ji neprieina prie V. Vokietijos. Todėl Rumunijai leista užmegzti diplomatinius santykius su V. Vokietija, bet to neleista padaryti nė Vengrijai nė Čekoslovakijai, kurios to norėjo ir bandė, bet iš Maskvos leidimo negavo. Čekoslovakija pabandė nepaklausyti ir buvo okupuota. Rusijos problema čia yra Ukraina, kuri Vokietijos "revanšistų" lengvai pasiekiama per Čekoslovakiją. Maskvai žinomos ukrainiečių aspiracijos turėti nepriklausomą Ukrainą, todėl kokio nors sąmyšio atveju Rusijai labai paranku turėti savo kontrolėje ir Čekoslovakiją ir Vengriją.

Rumunams tuo tarpu sekasi santykiauti su visų spalvų komunistais (ne tik su Maskva, bet ir su kinais, Tito ir kitais atskalūnais) ir kartu atidarinėti duris į Vakarus. Bet viduje ikšiol šeimininkauja tik viena partija, cenzūra ir saugumo policija. Bet valdomieji džiaugiasi, kad Ceausescu tiek pasisekė išsilaisvinti iš Maskvos, kad jau gali pasikviesti net Amerikos prezidentą, Maskvos labiausiai keikiamo krašto simbolį.

Vysk. A. Deksnio (v.) pagerbime liepos 6 Maspetho lietuvių parapijos salėje prel. J. Balkūnas (k.) ir Lietuvos gen. konsulas A. Simutis (d.). — Plačiau žiūr. 8 psl. Nuotr. V. Maželio

RUSIJOS ĮTAKON PATEKO VISA IRAKO NAFTA

Įsikabinti užteko 142 mil. dolerių paskolų

Bagdadas. — Didelėmis paskolomis Sovietai paėmė savo įtakon visus Irako turtingus naftos laukus. Ir tai yra mirties smūgis Iraq Petroleum Co., kuri ikšiol yra vienintelis Irako pramonės vystytojas. Irako iždas gauna iš tos bendrovės 400 mil. dol. per metus, kas sudaro 70 proc. visų krašto pajamų.

Iraq Petroleum veikia sudėtiniu britų, amerikiečių, prancūzų ir olandų kapitalu. Irakiečiai pasididžiuodami paskelbė, kad tai yra galas Vakarų naftos monopoliui. Tik ateitis parodys, ar nuo vieno vilko bėgant nebus susitikta su dar piktesniu plėšresniu.

Per dvi savaites Maskvoje ir Bagdade buvo pasirašytos dvi sutartys. Viena sutartim Irakas gauna iš Rusijos 72 mil. dol. paskolą, už kurią perka Rusijoje visus įrengimus ir mašinas savo naftos pramonei suorganizuoti. Antrąja sutartimi skolinama Irakui 70 mil. dol. naftos pramonei vystyti, ypač naujų naftos laukų eksploatacijai. Seniau tų laukų eksploatacija buvo perduota Iraq Petroleum, bet vėliau sutartis nutraukta, bet už įdėtą darbą ir įrengimus atlyginti atsisakyta. Jų labai norėjo ir Prancūzija, bet negavo.

Dalis tų paskolų yra skirta ir užtvankai per Eufrato upę statyti. Čia irgi ateis Maskvos technikinė pagalba. Antrą užtvankos galą stato Sirija, bet darbams vadovaus sovietų personalas. Jei ką reikės pirkti užsieniuose, bus perkama tik iš Rusijos. Taigi su 142 milijonais dolerių Rusija pajėgė stipriai įsikabinti Irake.

Nesakoma kokia suma, bet Rusijos technikine pagalba bus padedama Irakui ištirti geležies rūdos klodus ir natūraliųjų dujų telkinius.

Už paskolas Irakas atsilygins ne pinigais, bet nevalyta nafta.

Tuo pačiu laiku R. Vokietija sutiko paskolinti Irakui 80 mil. dol. trylikai projektų įvykdyti. Ir jai bus atsilyginta nafta bei tais produktais, kurie bus gaminami tais pinigais pastatytuose fabrikuose.

Argentinos prezidentas Ongania, sutelkęs sostinėn 14,000 policininkų gub. Rokefelleriui saugoti. Svečias niekur negalėjo viešai pasirodyti, nes veik be pertraukos kur nors vyko nedraugiškos demonstracijos.

Žuvo Kenijos ministras

Nairobi. — Kenijos ūkio ministrą Tomą Mboyą dienos metu sostinės gatvėje nužudė dar nesurasti piktadariai. Manoma, kad tai galėjęs būti politinis ir genties kerštas, nes Mboya buvo atsitolinęs nuo savo Luo genties ir skelbė, kad reikia pamiršti genčių skirtumus ir visiems jaustis Kenijos valstybės patriotais. Įvykį matę liudija, kad trys atentato vykdytojai atrodę kaip Luo genties žmonės.

Turėjęs Mboya ir politinių priešų, nes susidėjo su Homo Kenyatta, dabartiniu Kenijos prezidentu, priklausančiu kraštą ir politiką dominuojančiai Kikuyu gentčiai. Tarp tų dviejų genčių gero sugyvenimo nėra, nes ir Afrikoj yra taip, kaip visur — didysis skriaudžia mažąjį ir silpnąjį.

Mboya buvo populiarus, nes gabus ir išsimokslinęs, dažnai minimas kaip senstančio Kenyattos įpėdinis. Dažnas svečias tarptautinėse konferencijose, kasmet vadovavo Kenijos delegacijai metinėje J. Tautų gen. asamblėjos sesijoje.

PARYŽIUS NEBENAUDOS VETO PRIEŠ ANGLIJĄ

Paryžius. — Belgijos užsienio reik. ministras skelbia, kad Europos Ūkinė Bendruomenė (Bendroji rinka) jau pradėjo artintis prie naujo laikotarpio, kuriam būsiąs charakteringas narių skaičiaus padidėjimas. Toji gera žinia ateina iš Paryžiaus, iš kur ją parvežė V. Vokietijos užs. reik. ministras W. Brandt, kuris ką tik pusiau oficialiai vizitavo naująją Prancūzijos vyriausybę ir matėsi su pačiu prez. Pompidou.

Visi šeši Bendrosios Rinkos nariai ir Anglija rengiasi naujiems pasitarimams dėl Anglijos priėmimo, bet tai dar nereiškia, kad taip sklandžiai viskas ir klostysis. Anglijos priėmimas į Rinką nėra vien tik ūkinis, bet ir politinis reikalas, liečiąs politinių jėgų pusiausvyrą pačioje Europos Ūkio Bendruomėje, todėl nėra ko tikėtis, kad pirmasis pasitarimas birtus automatiškai įvestų. Bet dabar nors tiek žinoma, kad Prancūzija atsisakė tuo reikalu veto teisės, kuria du kartus (1963 ir 1967) pasinaudojo de Gaulle vyriausybė britams į Rinką duris užkirsti.

Prancūzijos dabartinė esminė pažiūra tuo reikalu yra išreikšta naujosios vyriausybės deklaracijoj tokiais žodžiais: "Anglijos priėmimas į Bendrąją Rinką jokiu būdu neturi susilpninti jau sustiprėjusią jos struktūrą, bet tik patarnauti jos sustiprinimui. Visų pažiūros ir interesai turi būti suderinti giliai iš naujo viską persvarstant. Labai svarbu žiūrėti, kad britų atėjimas į Bendrąją Rinką nepraskiestų Europos idėjos". Šis pareiškimas palieka Prancūzijai laisvas rankas ieškoti naujų kontinento apsijungimo struktūrų (tokią vieną jau de Gaulle yra anglų ambasadoriui dėstęs), jeigu būtų įsitikinta, kad Anglijos įėjimas į Rinką galėtų sudaryti prancūzų interesams nepalankią padėtį. Turės labiau įsigilinti į tą reikalą ne tik Prancūzija, bet ir Vokietija bei kiti, kurie ikšiol rėmė Anglijos kandidatūrą.

Visų šešių ir Anglijos pasitarimai tuo reikalu esą numatyti kada nors po V. Vokietijos parlamento rinkimų, vėliausiai lapkričio mėn. Bet prieš tai patarta Anglijai išlyginti savo susipykimus su Prancūzija.

Karininkai vienaip, politikieriai kitaip

Saigonas. — JAV karininkai Vietname nepritarią pasiūlymams iš anksto paskelbti kiek ir kada JAV karių manoma ištraukti iš Vietnamo, nes tokia taktika visai palaužtų P. Vietnamo kariuomenės pasitikėjimą savim ir padarytų ją visai netinkamą grumtis su priešu. Todėl ypač kritikuojamas Clark M. Clifford pasiūlymas tuojau paskelbti, kad visi armijos koviniai daliniai išvedami iš Vietnamo iki 1970 m. galo.

Su vietnamiečiais dirbą kariškiai siūlo pirmiausiai paimti tuos amerikiečių dalinius, kurie veikia kartu su geriausiais vietnamiečių daliniais. Likusiems vieniems vietnamiečiams pataria duoti labai stiprią aviacijos ir artilerijos paramą. Tik taip jie priprasią savim pasitikėti.

Italijoje pabiro vyriausybės koalicija — suskilo koalicijos partijų kairieji sparnai

Roma. — Suskilo Italijos socialistai, todėl nebetekusi daugumos pabiro Italijos vyriausybė. Socialistai ir krikšč. demokratai buvo didžiosios koalicijos grupės, bet nė viena nė kita neturi pakankamai atstovų parlamente, kad galėtų pati viena kraštą valdyti. Pasitraukusi vyriausybė buvo ilgai lipdoma, nes kairysis socialistų sparnas vis spaudė dešinįjį grįžti į bendradarbiavimo sąjungą su komunistais. Ne visi socialistų ministrai iš vyriausybės pasitraukė, nes pasilikę nepritaria skilimui, bando atstatyti vienybę ir sudaryti kitą vyriausybę su nauja programa.

Krizė blogu laiku

Vyriausybės krizė įvyko labai negeru laiku, nes yra susitelkęs krašte labai didelis trijų gyventojų grupių nepasitenkinimas. Studentai kėlė riaušes (nors ne tokias kaip Paryžiuje ar Amerikoje), prašydami geresnių mokslo sąlygų universitetuose. Darbininkai ir valstybės tarnautojai pasikartojančiais trumpalaikiais streikais reikalauja didesnių atlyginimų ir išbujojusios infliacijcs sutramdymo. Iš visų pusių šaukte šaukiama, kad Italijoj reikia gilių švietimo ir socialinių reformų, bet krikščionių demokratų vadovybė šiam kabinetui primininkauti paskyrė asmenį iš sukietėjusios dešinės, kuri nelinkusi eiti radikalesnių reformų keliu.

Ir socialistai seniai turi dvi grupes — kairiuosius ir dešinesnius. Kairieji senokai ilgisi nutraukto bendradarbiavimo su komunistais. Kai dabar paaštrėjo reformų reikalavimas, tas klausimas vėl buvo atnaujintas partijos vyr. vadovybės posėdy. Taip ir atsirado dvi rezoliucijos ir dvi nuomonės. Partijos pirmininkas ir Italijos užsienio reikalų ministras Nenni, karštas Nato ir Europos vienijimo šalininkas, ragino surasti bendrą kalbą ir nesiskaldyti. Jo rezoliucija buvo atmesta, bet praėjo kairiojo sparno rezoliucija, rekomenduojanti ieškoti ryšių su komunistais. Nenni tada pasitraukė iš partijos pirmininko pareigų, bet ne iš vyriausybės, o dešiniojo sparno vadas su savo šalininkais apleido posėdį ir pradėjo organizuoti naują partiją. Nugalėjusi grupė nesijaučia laiminga, bet nė socialistų susitaikymas, nė naujos vyriausybės sudarymas nebus nė lengvas nė trumpas, kadangi dėl naujų idėjų bus mūšių ir pas krikščionis demokratus.

Paguoda tik Luigi Longui

Įvykiai suteikė šiokios tokios paguodos tik komunistų vadui Luigi Longo, kurio emisarai jau seniai dirba, kad socialistų ir krikščionių demokratų kairieji sparnai atsiribotų nuo savo konservatorių ir pasitelkę komunistus atidarytų kelią naujai reformų vyriausybei. Partinių virtuvių kvapus žiną teigia, kad ir krikšč. dem. kairieji esą nuomonės, jog nebesą reikalo taip griežtai atsiskirti nuo komunistų, nes sunku Italijoj būsią pravesti reformas be pritarimo komunistų, kurie atstovauja didelį būrį darbininkų.

Sudarinėjant naują vyriausybę, būsiąs didelis spaudimas į socialistus ir krikšč. dem. duoti daugiau įtakos savo kairiesiem sparnam. Taip vėl numatomas iškilimas bv. premjero Aldo Moro, kuris "išrado" centro-kairės bazę ir ja paremta vyriausybe valdė Italiją nuo 1963 iki 1968 m.

Komunistai jau pasiūlė krikš. demokratams ir juos priimti į vyriausybę. Nežinia, kaip dar bus su komunistų priėmimu, bet kiekviena nauja vyriausybė savo programa turės būti žymiai kairesnė už pasitraukusiąją.

— Dvi Rusijos raketos sprogusios ant pastovo besirengiant kažką iššauti į erdves. Manoma, kad projektas buvo surištas su pasirengimais skristi į Mėnulį. Norėta, matyt, ką nors žymesnio padaryti prieš amerikiečių jau parengtą skridimą nuleisti ant Mėnulio du astronautus.

— Dr. W. Gropius, moderniosios architektūros tėvas, mirė Bostone sulaukęs 86 metų. Gimęs Vokietijoj, Amerikoj apsigyvenęs nuo 1937 metų. Vokietijoj įkūrė garsiąją Bauhaus architektūros mokyklą, šiek tiek panašų dalyką yra suorganizavęs Chicagoje.

— Maskvos karo laivų grupė liepos vidury lankys Kubą. Dabar jie po kelis telkiasi toje erdvėje tarptautiniuose vandenyse. Manoma, kad tai yra atsakymas Washingtonui už prezidento kelionę į Rumuniją.

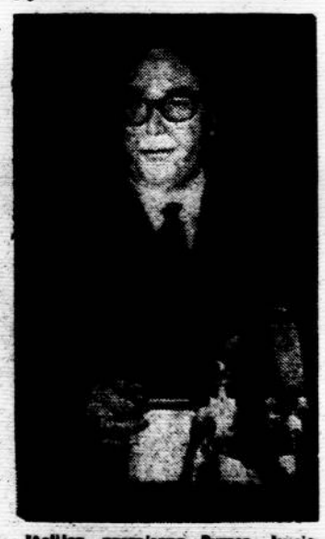

Italijos premjeras Rumor, kurio vyriausybė pabiro socialistam suskilus. Vyriausybinė krizė gali ilgai užtrukti.

Prūsų žemė yra mano tėvų palikimas, ir aš jos reikalausiu...

"Turim atsižadėti savo teisių į Klaipėdą?" (2)

"Deutsche National Zeitung" pareiškimus apie Klaipėdos kraštą gretinom su Lietuvių Enciklopedijos informacija, kad skaitytojas pats darytų išvadas. Baigdami sugretinimą, sustojame dar prie trejeto klausimų:

APIE K. K. ŪKINĮ NUOSMŪKĮ IR GEROVĘ:

DNZ: Esą po 1939 sutarties, kuria K. k. priskirtas vėl prie Vokietijos, baigėsi "ūkinis nuosmūkis", vyravęs "svetimųjų priespaudoje".

LE kalba faktais: "K. k. susijungus su Nepriklausoma Lietuva, ekonominis krašto gyvenimas labai pakilo, svarbiausia dėl to, kad kraštas dabar buvo sujungtas su savo natūraliu užnugariu — D. Lietuva. Vienas iš svarbiausių faktorių ekonominio gyvenimo sužydėjimui buvo tas, kad Lietuvos vyriausybė žymią Lietuvos eksporto ir importo dalį nukreipė per Klaipėdos uostą, eliminuodama seniau tiek daug kenkusią Karaliaučiaus konkurenciją. Tam tikslui buvo įsteigta visa eilė įmonių, jų tarpe Maisto fabrikas, ir šaldytuvai, Pienocentro skyriai, Lietūkio sandėliai, laivininkystės įmonė Lietuvos Lloydas; įsisteigė ir pradėjo augti Lietuvos prekybos laivynas, 1939 metais turėjęs jau penkis laivus.

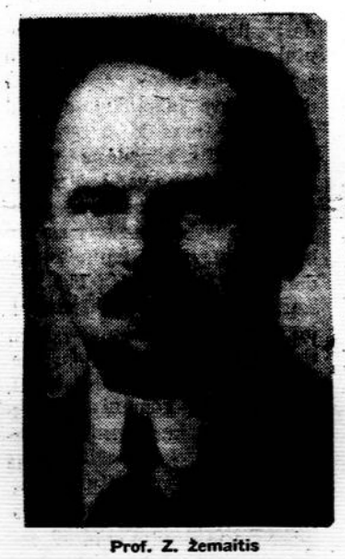

Prof. Z. Žemaitis

Mirė prof. Z. Žemaitis

Prof. Zigmas Žemaitis, ilgametis Kauno Vytauto Didžiojo universiteto gamtos-matematikos fakulteto dekanas, mirė Vilniuje birželio 24, sulaukęs 84 metų amžiaus. Daugelis lietuvių jį gyvai prisimena kaip mokslininką ir visuomenės veikėją.

Velionis gimė 1884 Tverečiaus valsčiuje, Švenčionių apskrityje. 1908 baigė Odesos universitetą, kur studijavo matematiką. Jau tada veikė lietuvių organizacijose. Trejus metus vadovavo chorui, kurį pats suorganizavo. 1909 Vilniuje mokytojavo mergaičių gimnazijoje. Buvo veiklus Lietuvių Mokslo Draugijos narys, Lietuvių Dailės Draugijos sekretorius ir pirmųjų dailės parodų organizavimo talkininkas. Pirmojo Pasaulinio karo metu mokytojavo Voroneže. Ten buvo bolševikų suimtas ir kalintas. Iš kalėjimo paleistas, grįžęs į Lietuvą, buvo Švenčionių lietuvių gimnazijos direktorium. Kaune įsikūrus universitetui, — matematikos katedros vedėjas, o nuo 1922 ligi 1940 — gamtos-matematikos fakulteto dekanas. 1940 persikėlė į Vilnių. Ten profesoriavo ir okupacijų metais. 1946-49 buvo Vilniaus universiteto rektorium.

Prof. Z. Žemaitis yra paskelbęs mokslo darbų. Buvo populiarus ir visų mėgstamas ne tik universitete, bet ir už universiteto ribų. Nepriklausomybės metais veikė įvairiose organizacijose. Tarp kitko, visa Lietuva tada žinojo, kad jis yra Aero klubo ilgametis ir gal nepamainomas pirmininkas.

Velionis palaidotas Rasų kapuose, Vilniuje.

Visa tai ryškiai kėlė ne tik K. miesto, bet ir viso krašto ekonominę gerovę".

APIE NEAPYKANTĄ BEI KERŠTĄ:

DNZ: Po 1939 sutarties, kuria Vokietija parodžius Lietuvos interesam didelio "didžiadvasiškumo", "Šilutės apskrity tarp 55,000 gyventojų pasiliko 800 lietuvių, daugiausia atvykėlių. Nebeliko neapykantos ir resentimento, susiklostė tuojau geri kaimyniški santykiai su Lietuva, kaip šimtus metų buvo prieš tai. Tai pasirodė po 1945 metų, kada lietuviai taip dažnai pagelbėdavo vokiečių pabėgėliam".

Tiesa, kad lietuviai antros bolševikų okupacijos metu šelpė vokiečius, atklydusius į Lietuvą duonos ieškoti. Bet ne su tokia pat artimo meile elgėsi vokiečiai, paėmę Klaipėdą. Neapykantos ir keršto veiksmus rodo iš dalies ta pati LE.

LE: "Vokiečių okupacijoje pasiliko 6 lietuviai kunigai, tik 2 jų išvengė kalėjimo". "Direktorijos pirmininkai Martynas Reizgys ir Eduardas Simaitis už savo veiklą buvo nukankinti vokiškose koncentracijos stovyklose, o E. Simonaitis (po koncentracijos stovyklos) išliko gyvas".

(Čia tenka pridėti, kad ir eilė kitų veikėjų turėjo pakelti nacių neapykantą. Tarp jų žurnalistas Jonas Grigolaitis iš kacето išėjo su palaužta sveikata. Net pokarinėje Vokietijoje nei jis nei Simonaitis negavo kompensatos. Netgi V. Sidzikauskas, buvęs Vokietijoje Lietuvos atstovas, už tai, kad jis dalyvavo derybose dėl konvencijos, byloje dėl klaipėdiečių skundo, taip pat dėl to, kad jis buvo Lietuvos Vakarų s-gos pirmininkas, kai nuo bolševikų perėjo Vokietijos sieną, susilaukė ne globos, o koncentracijos stovyklos).

APIE TEISĘ IR SMURTĄ:

DNZ kalba apie vokiečių "teises" į Klaipėdą; kalba apie lietuvių "smurtą", K. k. prijungiant prie Lietuvos.

LE plačiai kalba taip pat apie lietuvių ir vokiečių teisę į Klaipėdą, Pateikiam iš daugybės tokius sutrauktus faktus:

— Vokiečių ekspansija prasidėjo XII-XIII šimtmety. Kai kalavijuočių ordinas įsteigė savo bazę Rygoje 1202 ir kalavijuočiai su kryžiuočiais 1233 susijungė, kilo jiem interesas turėti savo žinioje visą Baltijos pakraštį, gyvenamą lietuvių giminių. Jie užėmė dabartinę Klaipėdos teritoriją ir 1275 pasistatė Klaipėdos pilį.

— Lietuvos kunigaikščiai su tuo nesutiko. Torunės taikoje 1411, po Žalgirio kovos, Vytautas reikalavo sau Klaipėdos pilies bei teritorijos. Jo argumentas: "Prūsai yra taip pat mano protėvių žemė, ir aš jos reikalausiu iki Uosos, nes tai yra mano tėvų palikimas". Byla buvo perkelta spręsti Romos imperatoriui Zigmantui, popiežiui (panašiai kaip naujais laikais Tautų Sąjungai ir J. Tautom!). Buvo išspręsta tik 1422 Melno ežero taika, kurioje pasiekta kompromiso — Vytautui paliko priėjimas prie jūros ties Palanga, taigi jis galėjo perkirsti vokiečių jėgas, sukliudyti Livonijos ir Prūsijos teritorijų susijungimą, o ordinui paliko Klaipėda. Ši Melno taikos nustatyta siena pasiliko apie 500 metų, iki ji buvo sulaužyta Versalio sutarties 1919, kur Vokietija Klaipėdos krašto atsižadėjo.

DNZ gali aiškinti, kad Versalio taikoje vokiečiai buvo priversti atsižadėti; aiškina, kad lietuviai "smurtu" prisijungė K. k. Bet tokia pat prievarta buvo pavartota ir Melno taikoje; smurtu taip pat buvo Klaipėdos kraštas 1939 prijungtas prie Vokietijos.

Jei smurtas bei prievarta yra teisė, tai tokia pat teise Sovietai prisijungė ir Karaliaučiaus sritį...

Į DNZ rašinį atkreipėm skaitytojo dėmesį ne ginčą dėl praeities atnaujinti norėdami, bet kad matytų, kokios kreivos informacijos, kokio sliduas galvojimo dar esama ir dabar Vokietijoje. Tai lyg tęsinys to galvojimo, kuris sujungė Ribbentropą ir Molotovą bendram sąmokslui prieš savo kaimynus. Laimė, kad tai nėra daugumos galvojimas.

Muz. Br. Budriūnas su jo suorganizuotu naują vienetą koncertu išpildo programą birželio įvykių minėjime šv. Kazimiero salėje Los Angeles, Calif. Iš k. į d. muz. Br. Budriūnas, D. Mackialienė, O. Deveikienė, Šakienė, Čekanauskienė ir B. Dabšienė. Antroje eilėje: R. Dabšys, A. Polikaitis, Butkus ir Seliukas. Nuotr. L. Kanto

INFORMACIJOS KLAUSIMU TEBEKALBAMA

SPAUDA

Draugė birželio 27 Juozas Viekšnys pratęsė svarstymus apie informacijos centro reikalą. Jis mano, kad konkrečiam informacijos reikalui būtų įmanoma suorganizuoti 50,000 dol.; kad reiktų organizuoti ne vienų lietuvių, o visų baltiečių informacijos centrą. Mano taip pat, kad centras turėtų būti Washingtone; kad kiekvienos tautybės turėtų būti jame po vieną gerai apmokamą tarnautoją.

Marijonų vienuolija svarsto ir renka

Draugė birželio 28 vedamajame informuojama, kad Romoje vyksta Marijonų vienuolijos atstovų visuotinis susirinkimas. Jis turės nustatyti veiklos gaires pagal "laiko dvasią", turės išrinkti naujas vadovybes — renkamos kas šeši metai. Laikraštis mano, kad veiklos atmainų netenka laukti, nes arkiv. Matulaitis, atnaujindamas 1913 vienuoliją, davė kryptį, kuri atitinka ir Vatikano II susirinkimo dvasią. "Marijonų vienuolija tarptautinė savo apimtimi — jai priklauso lietuvių, gudų, portugalų, anglų, amerikiečių ir kitokių tautų žmonių. Tačiau ji nėra tokia tarptautinė, kad nevertintų tautinių savitumų. Vienuolija gerbia ir vertina jų tautinius bruožus, pasireiškiančius tautiniu charakteriu, bet pirmoj eilėj įsako mylėti ir gerbti savo tautą, jai darbuotis ir stengtis jai būti naudingiem".

Belieka pridėti, kad šią kryptį ypačiai populiarino buvęs Marijonų vienuolijos vicegenerolas a.a. vyskupas Pranas Brazys. Ir netenka abejoti, kad šios krypties laikysis pirmoj eilėj Marijonų provincija Amerikoje.

Mokslininkų susibūrimai

Draugo kultūriniame priede k. brd. birželio 28 pagrįstai džiaugiasi išaugusiom intelektualinėm mokslinėm pajėgom ir jų rengiamom mokslo bei kūrybos dienom Chicagoje lapkričio 26-30, remiant Bendruomenės c. valdybai.

Tenka tik priminti, kad mokslinio bendravimo idėja nebenauja. Jos vedami buvo įvykę L. K. Mokslo Akademijos suvažiavimai Romoje, New Yorke, Vokietijoje, o ateinančiais metais toks suvažiavimas rengiamas Torente.

Čilės turtai imami valstybės globon

Čilės vyriausybė nutarė paimti savo priežiūron amerikiečių bendrovę Anacondą, kuri valdo dalį Čilės vario kasyklų, parengia tą metalą pardavimui ir pardavinėja pasaulio rinkoje.

Čilės prez. E. Frei Montalva buvo spaudžiamas visą vario pramonę nacionalizuoti, bet nutarė tuo tarpu eiti vidurio keliu — vario pramonę sučilinti. Tas sučilinimas taip sutartas: Čilė gauna 51 proc. akcijų, 49 proc. lieka Anacondos žinioje, bet Čilės vyriausybė jas galės išpirkti per 10 metų, jei to panorės. Antroji amerikiečių bendrovė esanti irgi jau susitarusi tomis pačiomis sąlygomis.

Bendrovių vadovybės pasilieka su tomis pačiomis teisėmis ir pareigomis, tą pramonės šaką tvarkydamos, tik vyriausybė dabar jau turės teisę įsikišti, jei to reikalaus valstybės interesai.

— **Katalikais besivadinančių** pasauliečių draugija savo suvažiavime Clevelande nutarė rekomenduoti, kad ir moterim būtų leista būti kunigais, kad būtų naikinamos katalikų parapinės pradžios ir vidurines mokyklos, kad vyskupai būtų ne popiežiaus skiriami, bet žmonių renkami. Toji draugija neturi episkopato pripažinimo, bet narių tarpe yra kunigų ir seserų vienuolių.

New Yorko lietuvių gydytojų draugija savo susirinkimę birželio 20. Iš k. į d. I eilėje — Stefa Birutienė, Regina Saldaitienė, Birutė Paprockienė, S. Klaunienė, Marija Kregždienė, Elena Vilčinskienė; II eilėje — Stasė Bobelienė, Stefa Dimienė, Filomena Ignaitienė, S. Kentienė, A. Radzivanienė, Janina Snieškienė, Pelagija Leveckienė, Janina Maurutienė. Eilės narių trūksta. Nuotr. L. Tamošaičio

J. B. GHALINS-GALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios patogiai visose miesto dalyse. Tel. VIrginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARŠVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios koplyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni koplyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MArket 2-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. — 87-34 80th Street Woodhaven, N. Y. 11421, (212) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418; tel. VIrginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

VYTAUTAS MAŽELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201 - 289-6878.

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105,9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

Tel. (212) 497-8865
Alfa Jeweler
A. ŪSELIS
Garantuotas laikrodžių taisymas
Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.
Charm Beauty Shoppe
REGINA ŪSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas.
Plaukų dažymas
267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, R. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743
BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiame pasaulyje
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N. Y. 11421

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO
— GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE
AUDRONĖ
87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425
• Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
• Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
• Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 minutės pėsčiom).
• Geras lietuviškas maistas.
Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, Osterville, Cape Cod, Mass. 02655; telef. 428-8425 — Mrs. Marija Jansonas.
Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

DARBININKAS
910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221
Editorial Office GL. 5-7281 • Business Office GL. 2-3523
THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS
1951 m. įsteigtas AMERIKOS LDS organas DARBININKAS ir LIET. ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.
LEIDŽIAMAS IVAIRIŲ REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondenciją redakcija talpo savo nuožiūra. Nenusiųsti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriaus prašant. Pavardės pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Berlyno siena galėtų sugriūti per vieną savaitę

Jei vakarai vieningai vartotų ekonominį ginklą,— sako sen. Dirksenas

AMERIKOS POLITIKA stiprina komunistų jėgas:

Sen. Everett M. Dirksen Reader's Digest (birželio nr.) rašo, kad jo vadovaujama komisija jau prieš septyneris metus rado, jog Amerika ir jos sąjunginninkai tiesiogiai stiprina komunistinio bloko karinį bei pramoninį pajėgumą. Dabar jis skelbia naujus tos paramos faktus.

— Nuo 1962 Amerikos eksportas į sovietinį bloką padidėjo 56 proc., o Amerikos sąjunginnkų eksportas 68 proc. — viso iki 3.9 bilijonų dol. metam.

Pažymi, kad išgabenami karinės reikšmės dalykai. Tuo metu, kai Sovietai ir satelitai remia Vietnamo karą, **Johnsono vyriausybė išbraukė 500 prekių iš sąrašo draudžiamųjų kaip strateginės reikšmės.** Dabar jas paskelbė "nebestrateginėm".

Washingtonas nusprendė išvežti mašinų įrankių už 35 mil. dol. automobilių fabrikam. Senatoriai protestavo, nurodydami, kad Kremlius tuos įrankius panaudos kariniam automobiliam gaminti.

Kai Sovietai ir jų Varšuvos blokas pernai užpuolė Čekoslovakiją, Dirksenas siūlė vyriausybei paskelbti embargo Sovietam. "Aš tebesu įsitikinęs, kad Sovietai turi pagrindo šio ginklo baimintis". Nes Sovietai reikalingi desperatiškai Vakarų technologinės pagalbos. Jie pripažįsta, kad gamyboje jų darbininkas padaro ketvirtadalį to, ką padaro J. Valstybių darbininkas, žemės ūkyje — dvyliktą dalį. Sovietų tekstilės gamyba yra didžioje krizėje. Jai fabrikus gamina vakariečiai. Galėtų gaminti patys Sovietai, bet "Foreign Policy Research Institute" pripažino, kad tada jie atitrauktų savo geriausius inžinierius nuo darbų, kuriuos Sovietai laiko svarbesniais.

JOHNSONO TILTAI ir departamento iliuzijos:

Paskutiniais metais prezidentas Johnsonas pakartotinai kalbėjo apie "tiltus", žadėdamas ekonominę paramą. Prekybos delegacijos buvo pasiųstos į U.S.S.R., Lenkiją, Rumuniją ir Bulgariją. Garantuodamas jom kreditus, Amerikos firmas paskatino prekiauti, nes tai sumažinsią įtampą. To rezultatas — Italijos viena firma komunistus aprūpino komputeriais ir kalkuliatoriais už 90 mil. Bonna tikisi iki 1975 padidinti prekybą 150 proc.

Kritikuodamas tokią valstybės departamento politiką, Dirksenas sako, kad departamentas remiasi iliuzijom. Viena jų — kad **prekyba padidins draugiškus ryšius.** Istorija — sako Dirksenas — kalba priešingai. Vokietija ir Rusija varė prekybą, iki nacių tankai persirito per sieną 1941. Amerikos geležies laužas buvo pristatomas Japonijai, iki ji paleido bombas į Pearl Harbor.

Skleidžiamas argumentas, kad Amerikos pagalba padidins liberalizaciją. Ar tai padarė Lenkijoje? Lenkijai davė Amerika už 550 milijonų; ją pripažino viena iš "palankiausiai traktuojamų valstybių" muitų atžvilgiu. Amerikos parama, buvo tikima, pagerins gyventojų būvį ir padarys Lenkiją mažiau priklausomą nuo Maskvos. Tuo tarpu iš tikrųjų Lenkijoje sustiprėjo režimas ir priklausomybė nuo Maskvos; savo kariuomenę ji padidino iki 250,000; patrigubino savo raketų skaičių; paketurgubino šarvuotąsias divizijas; eksportą į šiaurės Vietnamą padidino; pasiuntė savo specialistus į šiaurės Vietnamą sustiprinti priešlėktuvinėm baterijom, kurios numušė 40 Amerikos lėktuvų. Lenkijos kariuomenė ne tik žygiavo su Sovietais į Čekoslovakiją, bet Varšuva pažadėjo savanorius Ho Chi Minh kovai prieš "imperialistinį agresorių".

Kita iliuzija — **prekyba "nestrateginėm prekėm" nesanti jokis pavojus Jungtinėm Valstybėm.** Senatorius pavyzdžiais nurodo, kaip tariamos "nestrateginės" prekės galėjo būti panaudotos karinei pramonei.

DIRKSENO IŠVADA — vartoti tokias pat priemones kaip ir Sovietai:

Nutraukti strateginių prekių pristatymą nepakanka. Amerika turi pavartoti tokį ginklą kaip ir jos priešininkas. Sovietai sako, kad "prekybos politika yra integralinė užsienių politikos dalis". Stalinas 1932 griežtai nutraukė importą iš Vakarų (nors tai buvo didelė kaina Sovietų ūkiui), kad padidintų pasaulį ūkinę depresiją. Kai 1949 Australija susekė Sovietų šnipų tinklą, Sovietai nutraukė Australijos vilnų importą. Kai Jugoslavija pasisuko nepriklausomybės nuo Maskvos keliu, Sovietai nutraukė sutartis ir paskelbė embargo visai Rusijos-Jugoslavijos prekybai. 1958 Rusija nutraukė naftos žaliavos pristatymą Suomijai, nutraukė prekybos derybas, iki iš Suomijos vyriausybės pasitraukė kai kurie nariai konservatoriai.

Daugiau kaip visas dešimtmetis Sovietai vykdo "naftos ofenzyvą". Kremliaus strategai aiškina, kad Amerikos įtaka Vakaruose remiasi naftos pramone; jei ši pramonė bus pakirsta, sugriūsianti visa Amerikos įtaka. Tam tikslui Sovietai paleido į Vakarų rinką naftą juokingai pigia kaina. Kai Čekoslovakija yra priversta mokėti už toną 18 rublių, Italijai toną parduoda už 8 rublius. Rezultatas — Sovietai gauna jiem labai reikalingą Vakarų valiutą ir virsta grėsme Amerikos naftos pramonei. To nepaisydamas, Washingtonas daug sykių leido išvežti į Sovietų bloką naftos gręžimo reikmenis ir net ištisus rafinerijos įrengimus.

DIRKSENAS DAR — už ekonomines gėrybes reikalauti politinių nuolaidų:

Laikas — sako Dirksenas—, kad Jungtinės Valstybės prekybą su komunistais varytų lygybės principu — quid pro quo. Už ekonominę paramą gali reikalauti politinių nuolaidų —liberalizacijos. Už seniai uždelstas Lend-Lease skolas gali reikalauti Sovietų garantijos laisvai susisiekti su Berlynu, atitraukti rankas nuo lotynų Amerikos ir vidurinių rytų.

Tokiai politikai didžiausia kliūtis — Vakarų nevieningumas. Turėtų būti sudaryta laisvojo pasaulio prekybos organizacija, kuri prižiūrėtų mainus su sovietiniu bloku, apsaugotų laisvuosius kraštus nuo komunistų ekonominių sankcijų ir pritaikytų reikalingas kontrapriemones.

PREZIDENTAS NIXONAS —ar už Dirkseno siūlymus?

Naujos politikos reikalą — sako Dirksenas — buvo supratęs prezidentas Nixonas. Dar 1962 jis reikalavo sudaryti Vakarų solidų ekonominį frontą prieš komunizmą. Berlyno siena galėtų sugriūti per savaitę, jei mes pagrasintume visišku embargo rytų Vokietijai. Dėl Sovietų paramos Vietnamo partizanam galėtų būti deramasi už Vakarų kompensaciją ūkinėm gėrybėm. Tai esąs geriausias ginklas. Jį turėtume pavartoti šaltajam kare. Tai buvo tiesa anksčiau. Dabar tai yra dar didesnė tiesa — baigia sen. Dirksenas.

Senatorius nekelia klausimo, **kodėl J. Valstybės šio ginklo nepavartoja.** O atsakymas labai arti tiesos būtų toks: Amerikoje ir Europoje politikai turi didelės įtakos kapitalistai magnatai, kurie nori su komunistais daryti biznį bet kuria kaina. Jie nenori, kad apie tai žinotų visuomenė. Dėl to viešumon tą biznį varančių firmų vardai neskelbiami.

Tai yra viena jėga, stipri jėga, veikianti tiesiogiai savo naudai, netiesiogiai Sovietų naudai; jai pasipriešinti ir prezidentui Nixonui nebūtų lengva.

— **Elta-Pressedienst** Vokietijoj patyrė, kad viena vakarų Vokietijos įmonė (Die Industrieplanungsgesellschaft mbH, Landau, Oberpfalz) apsiėmė pastatyti Vilniuje medžio perdirbimo kombinatą, kuriame būsią gaminami standartiniai langai, durys ir parketas grindims. Statybos vertė esanti apie 30 milijonų markių (7.5 mil. dolerių). Statybos reikalų aptarti balandžio mėnesį į Landau buvo atvykę keturi lietuviai inžinieriai iš Vilniaus. (E.)

Vysk. A. Deksnys Chicagoje lydimas į Marquette Parko lietuvių bažnyčią iškilmingom pamaldom. Priekyje eina vysk. V. Brizgys.
Nuotr. A. Gulbinsko

Jau dvidešimt penkeri metai

Liepos mėnesio prisiminimai nėra linksmi. Neužmirštamas yra tas liepos mėnuo, kada pradėtas lietuvių tautos genocidas —1940 liepos 7 saugumo departamento direktorius ir partijos sekretorius A. Sniečkus pasirašė NKVD paruoštą įsakymą suimti vadovaujančius asmenis Lietuvoje. Pagal tą įsakymą liepos 11-12 suimta ir po eilės mėnesių kalinimo išgabenti į sovietinius kacetus 2,000 veikėjų.

Neužmirštama tų metų liepos 16, kada J. Paleckis ir M. Gedvilas pasirašė pirmą deportacijų įsakymą, kuriuo buvo išsiųstas iš Lietuvos min. pirm. A. Merkys.

Neužmirštama yra liepos 14 ciniška apgaulė — tariamieji rinkimai "liaudies seimo", kuris liepos 21-22 "nutarė" įvesti Lietuvoje "socialistinę santvarką" ir Lietuvą įjungti į Sovietų Sąjungą.

Tai vis padaryta lietuvių rankom pagal svetimųjų įsakymą ir interesą.

★

Liepos mėnesiui tenka ir lietuvių egzodo į Vakarus sukaktis. Kai 1944 liepos 12 bolševikai užėmė Vilnių, prasidėjo masinis civilinių gyventojų traukimasis į Vakarus.

Tada buvo tikima, kad pasitraukimas tetruks — iki karas pasibaigs. Tačiau gyvenimas ėjo ne ta kryptimi, kurią garsino būsimieji karo laimėtojai Atlanto chartoje. To rezultatas — jau 25 metai pasitraukusieji iš Lietuvos yra išbarstyti po visą pasaulį. Anglijon nuvyko 5,000, Venezuelon 2,000, Argentinon 800, Brazilijon 700, Kolumbijon 500, Naujojon Zelandijon 250, Australijon 10,000. Daugiausia teko J. Valstybėm— 30,000 ir Kanadai — 15,000. Negalėjusieji ar nenorėjusieji liko Vokietijoje ir kt. Europos kraštuose.

Išvietintųjų daugumas per tuos 25 metus įsikūrė naujose gyvenvietėse, o svarbiausia — savo vaikus išleido į mokslus. Ši nauja generacija suspėjo įsitvirtinti ir kai kurie iškiliai pasireikšti gyvenamojo krašto kūryboje.

★

Po 25 metų matyt, kad senosios ir jaunosios kartos dalis dingo iš lietuviško bendruomeninio gyvenimo. Nuskendo asmeninėje karjeroje — panašiai kaip nutiko su dalim lietuvių inteligentijos caro Rusijoje. Jaunesniųjų dalis dingo lietuviškai galvosenai — panašiai kaip anoje Rusijoje dalis lietuvių studentų nuskendo rusų nihilistinėje, anarchistinėje srovėje.

Tačiau tautinės bendruomenės išlikimą ir pažangą lemia tie, kurie nedingo ir nenutrupėjo. O pažanga per 25 metus didelė: sutvirtino tarp savęs bendruomeninį solidarumą; pasireiškė tautine kūryba ir jos manifestacija; pateisino savo buvimą užsieniuose kaip viešas balsas ir jautri širdis tėvynėje likusių pagalbai.

Po 25 metų matyt, kaip vyresnių ir jaunesnių skirtumai neišvengiami — juo labiau, kada vyresnioji karta buvo degraduota iš intelektualinės profesijos į fizinį darbą ir kada laikas jos eiles retina. Tačiau neatrodo, kad naujoji karta būtų nutolusi nuo tėvų tiek, kiek tuo skundžiasi patys amerikiečiai savo jaunąja karta.

Tegul jie mažai dalyvauja organizacijose, kurias vyresnieji atgaivino pagal nepriklausomos Lietuvos tradicijas. Tegul jie gimtojo krašto netekimą kitaip pergyvena. Tačiau tiek vyresnieji, tiek jaunesnieji neprarado valios išlaikyti savyje tautinę dvasią; neprarado ryšio su tautos praeitimi; neprarado noro palaikyti ryšį su viso pasaulio kitais lietuviais; neprarado mėginimų kurt, organizuot tautinę kultūrą; neprarado pasiryžimo kelti balsą prieš tėvynėje esančių pavergimą ir persekiojimą.

★

(nukelta į 4 psl.)

P. KLIMAS

VOKIEČIŲ OKUPACIJA LIETUVOJE
1915 m.

(5)

Vilniuje daugelis krautuvių vietoj pinigų gaudavo korteles su pajuokiamais įrašais. Valstiečiai, važinėję rusus, dabar dar skaudžiau pajuto vokiškas "stuikas". Kai kurie pritrūkę kantrybės net griebėsi keršto, bet vokiečiai juokų nedarė. Kai vienas vaikinas norėjo "nutėkšti" intendantą, kurs per dienas vaikščiojo po sodžius ir šaudė žmonių kiaules, kaip kokioj miško medžioklėje šernus, — tuojau atvyko būrys kareivių, sušaudė pasislėpusio vaikino brolį ir visą kaimą sudegino. Tokių žinių rinkosi krūvų krūvos be jokių laikraščių. Ypač piktino kai kurie nekultūringumai, kurių, rodos, nieks nesitikėjo iš išdidusių "kultūros nešėjų". Tai čia, tai ten vokiečiai pribiaurojo bažnyčią, nugrobstė žvakes nuo altorių net mišių metu, į žydų sinagogą suvedė arklius. O tikėti tomis žiniomis jau buvo nesunku, nes kiekvienas ir pats panašių dalykų prityrė. Bent mes visi matėme, kaip vokiečiai į "Rūtos" salę suleido savo arklius ir rekvizuotas žąsis, o į Katedros bažnyčią rioglino su šautuvais ir kepurėmis, atžūliai stumdydami besimeldžiančius žmones. Taip pat nieks nebeabejojo, kad vokiečiai pribaigią rusų sužeistuosius, nes niekas jų nematė vežant į ligonines. Šitas dalykas ypatingai krito visiem į akis rugsėjo 25-7 d., kai miestas buvo užkimštas tūkstančiais sužeistųjų vokiečių ir galybe belaisvių, bet niekas tarp jų nepamatė sužeisto ruso. Tik rugsėjo 29 d. lyg parodai per miestą buvo pervežti keli apraišioti rusų kareiviai. Šie, tarytum kulkų neįkandami, tik visai sveiki atsidurdavo šiapus fronto... O minia jų buvo tiesiog neapmatoma. Rugsėjo 28 d., kai visus juos surankiojo iš Antakalnio kalėjimo, iš mergaičių gimnazijos ir kitų patalpų, tai ta rudoji jūra apsėmė ne tik visą Jurgio prospektą, bet ir Antakalnio gatvę. Išbadėję, ištižę ir pažaliavę jie išvilnijo iš miesto kažin kur į vakarus. Daug kas matė juos taisant rusų apgriautą Lentvaro tunelį ir dažnai vietoj trūkstamų arklių traukiant vežimus. Patiems vilniečiams toks spektaklis nepadarė perdaug didingo įspūdžio, kai jie matydavo tuos belaisvius malkų vežiman įkinkytus ir kokio pasipūtusio feldfebelio su špicruta genamus, lyg pasityčiojimui, miesto gatvėmis. Mūsų nekultūringas skonis nemėgo tokių kultūringų manifestacijų!

Tomis dienomis krito į akis dar vienas spektaklis, kitos irgi pasididžiuojančios, tik pusiau vietinės 'kultūros' sujauktas. Tie, kurie už falšyvą "perlą" visą savo sarmatą paklojo po pakaustytais batais, jų pačių gėlėmis apibarstytais, dabar per bado prigąsdintas davatkas savo gėdą vertė ant lietuvių: jie tat bučiavę prie Žaliojo tilto naujų ponų pasagas, jie meilinęsi vokiečiams, šit kokie jie nevidonai! O drauge, užtūpę savo bajoriškomis pažibomis visus "vonus", zaglobiškai žadėjo sutrinti maskolius, jei tik jiems leistų daryti legionus iš miesto skrajojamųjų milicijos būrių. To narsumo, berods, jau pasiskubino parodyti vienas iš jųjų, atkaseęs Muravjovo pakartų kankintinių lavonus ir iškilmingai juos palaidojęs būsimų "perlinių" legionininkų dvasiai sustiprinti. Bet naujieji sąjunginninkai, matyti, šaltai vertino tą savarankišką karštį, nes jau rugsėjo 29 dieną oberburgermeisteris panaikino tuos skrajojamus būrius ir pasiūlė visus narsuolius ištikimai pasiduoti vokiečių valdžiai. Miesto Valdyba taip ir padarė.

"Ponai bajorai" taip pat labai buvo patenkinti, patapę "beiratais" prie komendanto. Rūpindamiesi palengvinti naujos administracijos darbą, jie pirmiausiai pasiūlė ištraukti liežuvius "nevalstybiniams" gaivalams: tik vokiečių ir lenkų kalbos tesančios "perlinės".

Visi tie "šuns uodegos sukaliojimai" nors ir erzino lietuvius, bet neatėmė jiem žemaitiško "uparo". Jie pirmiausiai griebėsi, nepaisydami visų tų sąlygų, mokyklos darbo. Reikia atminti, kad tuomet šitas dalykas nebuvo toks prastas. Prieš karą Lietuva neturėjo lietuviškos mokyklos. Tuo būdu Lietuvių Komitetas Vilniuje mūsų istorijoje įgyja kūrėjo garbės ir šitoj srity. Jau rugsėjo 28 d. prasidėjo pirmieji kvotimai į priruošiamuosius mokytojų kursus visiems jaunikliams, kurie tik pasiliko Vilniuje ir buvo baigę mažiausiai 4-5 rusų gimnazijos klases. Tie kursai, berods, buvo labai trumpi, vos vieno mėnesio, bet trukti nebuvo kada. Šalia buvo įsteigti kiti kursai sodžiaus daraktoriams" ruošti. Netrukus pradėjo dirbti buhalterijos kursai ir pagaliau energingų pastangų pirmajai lietuviškai gimnazijai įkurti. Iš Vilniaus turėjo išeiti nauja atgimstančios valstybės šviesa ir tie kuklūs, bet pasišventę jos nešėjai, kurie pirmi skubėjo ją paskleisti nuniokotame, priblokštame, lyg pastirusiame krašte.

Tie pirmieji lietuviškos mokyklos žingsniai buvo apsunkinti ir kitų kliūčių. Mes tada neturėjome nė lietuviškų vadovėlių, reikalingų naujajai mokyklai. Ir čia tad, Komiteto padedami, visi kas tik galėjome, puolėmės kas versti, kas savišKai rašyti. Tam tikra Komisija prie Lietuvių Mokslo Draugijos tą darbą tęsė per visą okupacijos laiką. Turint galvoj skaičių Vilniuj pasilikusių inteligentų ir sunkias materialinės būties sąlygas — tatai buvo tiesiog milžiniškas žygis. Lietuviai, užsispyrę toj savo programoj, tada negaišino laiko spekuliacijomis, ar "jie pasiliks" ar "anie sugrįš". Ir vienu ir antru atveju jie pasiryžo brautis į naują vagą, į savąją.

Tačiau visi jautėme, kad neužtenka Vilniuj išvieno susiburti. Reikėjo visos Lietuvos sąjūdžio. Bet kas buvo tuomet toji Lietuva, kuri buvo jau beveik per visus metus nuo mūsų atskirta ugnies ir kraujo siena? Mes tik spėliojome iš to, ką patys pajutome pirmomis trimis savaitėmis. Nežinojome net, kas iš šviesuomenės, ir ne tik jos, tuomet beišliko evakuacijos bangų nenuneštas į Rusiją, su kuria troškome amžinai atsisveikinti. Berods, džiaugiamės matydami pulkų pulkus mūsų ūkininkų, nors ir suvargintų, sunykusių miškų ir balų landynėse, o dabar grįžtančių į savo sodybas. Bet taip pat liūdėjome, kad tokia galybė mūsų inteligentų ir mokslo jaunuomenės nuslinko į Rusijos pelkyną.

Komitetas tad nutarė pasiųsti žvalgų į įvairias Lietuvos dalis, kad jie kuoskubiausiai apžiūrėtų naują "vidaus frontą". Tam reikalui buvo nuskirti trys barai: vienas Pietinėn Suvalkijon, antras Šiaurinėn ir trečias Žemaitijon. Ruožas nuo Ukmergės ligi Vilniaus aptirti pasisekė ir be ypatingos žvalgybos. Vienas iš Komitetų įgaliotinių čia net parodė visai nepaprastų susisiekimo gabumų: kadangi vokiečiai arklius atiminėjo, jisai į vežimą guldydavo savo mažą bendradarbį, ir kai tik užklysdavo ekzekutoriai, šaukdavo vežąs Vilniaus ligoninėn užkrečiama liga sergantį vaiką... O vokiečiai tų ligų begalo bijojo. Vilniuje jie visur ant durų ir vartų lipdė įspėjimus, kur atsirasdavo ligonių. Uždraudė gatvėse pardavinėti valgius; vertė valyti krautuves. Apie kiekvieną numirėlį reikėjo ne vėliau kaip per valandą pranešti komendantūrai, kuri tuojau išduodavo krenizolo drobulei pamirkyti, nes mazgoti lavonai buvo griežtai uždrausta. Taip pat į kapines nebuvo leista lydėti, išėmus vieną žmogų su kryžium ir du su žvakėmis grabo pryšakyje ... Pagaliau ištyrinėjo ir užregistravo prostitutes ir uždraudė kilnotis iš buto į butą.

Komitetas darė pastangų susisiekti su anapus fronto, numatydamas greitą lėšų ištuštėjimą, taip pat su garsiąja Rokfelerio organizacija. Drebėjo ir dėl savo sandėlių, ypačiai kada (rugsėjo 28 d.) buvo paskelbta, kad visi gyventojai turi teisės sau pasilikti tik po 3 pūdus produktų, o pašalpos įstaigos privalo pranešti apie visas savo atsargas. Oberbuergermeisteris prižadėjo Komiteto sandėlių nerekvizuoti, jeigu juose nebus daugiau maisto kaip dviem mėnesiams, skaitant, žinoma, vokiečių nustatytą "civilinę" (bado) porciją kiekvienam šelpiamajam. Lengva suprasti, kad tokiose apystovose sandėliuose visada buvo tik ta legalinė porcija — visa kita atsidūrė saugiuose podėliuose, vingiuotuose požemiuose ir net bažnyčių rūsyse. Dėl tos priežasties kainos tuojau ėmė kilti, duonos ir gauti nebebuvo galima, o spalių 10 d. jau ir patys vokiečiai turėjo nustatyt priverstinas kainas: litrui pieno — 18 kapeikų, sv. sviesto — 1 rublį, kiaušiniui — 6 kap. ir t.t.

(Bus daugiau)

Lietuvių literatūra svetur 1945 - 1967

(Tąsa iš pereito numerio)

Literatūriniai matai, kurie gali virsti Prokrusto lova ir knygos, apie kurias nekalbama

Po bendro knygos visumos įspūdžio tenka kritiškiau pažiūrėti į kai kurias detales. Jei, palyginti, mažiau kontraversinė gali rodytis geriausių knygų atranka, tai tos atrankos teoriniai motyvai vietomis rodosi abejotino teisingumo. Savo teorines pažiūras labiau dėsto jaunesnės kartos autoriai. Pažiūras, kurios yra jų matai konkretiem kūriniam ir gairės literatūrinės kūrybos pažangai.

1. Tarp K. Keblio pažiūrų į romaną dažniausiai kartojamas romanui uždavinys — **"žmogiškosios tikrovės atskleidimas"** ir **"naujosios Vakarų literatūros įtakos" prisiėmimas.** Jo žodžiais: romano uždavinys "betarpiškai atskleisti žmogiškosios tikrovės prasmingumą"; "romanas bus vertingas tiek, kiek tobulai jis pajėgs atskleisti žmogų". Savo matus taikydamas konkretiems veikalam, pvz. apie Alės Rūtos "Trumpą dieną" nuvertinamai kalba, kad ji neieško "prasmingo žmogaus atskleidimo" (138 p.); tokia pat prasme taiko antrą matą Ramono "Kryžiam": juose "nesimatė naujosios vakarų literatūros įtakos" (110 p.). Ir priešingai tais metais teigiamai matuoja Škėmos noveles, kurios mėgino "atverti mūsų literatūrai langus dabarties reikalavimam" (148 p.); teigiamai vertina to paties autoriaus "Baltą drobulę", kuri atveria "betarpišką mūsų chaotinių laikų žmogaus pažinimą" (150 p.); teigiamai matuoja Landsbergio "Kelionę", kuri atneša "vakarietišką romano koncepciją" (124 p.) ir vartoja visas priemones "romano tikslui, žmogaus atskleidimui prasmingos tikrovės ribose" (125 p.).

Turi pagrindo, kurie suabejoja čia minėtais matais, nes **"žmogaus atskleidimo" matas nėra jokis specifinis matas romanui** — matas romanui per plačios prasmės. "Žmogų atskleidžia" ir visi kiti literatūriniai žanrai ir visos kitos meno rūšys. Ir architektūros kūrinys "atskleidžia" savo kūrėją.

2. Kai kalbama apie antrą matą, apie "naujosios Vakarų literatūros įtakos" prisiėmimą, apie "modernumą", "pažangą", "dabarties žmogų", "dabarties reikalavimus", aiškėja, kad faktiškai tie vardai čia vartojami susiaurinta prasme, reiškiančia tik vieną literatūrinę filosofinę srovę, gristą egzistencialistų pažiūrom.

"Mūsų chaotiškų laikų kenčiantį žmogų", "žmogų be Dievo", "žmogų ieškantį ir grįžtantį į save" — tokį žmogų suvisuotinti ir juo riboti "mūsų laikus", mūsų žmones ir modernumą bei pažangą reiškia **tikrovės susiaurinimą,** griežčiau tariant, gal net išimties pavertimą taisykle. Gyvenimo tikrovės plotas yra daug didesnis; jame yra ne vienos krypties žmonės, kurie taip pat reiškia modernumą, pažangą, mūsų laikus.

Galima grožėtis tokių žmonių iškėlimu ir forminiu jų apipavidalinimu, bet tai nereiškia, kad mūsų moderniuose laikuose nėra ir ne "chaotiško vidaus" žmonių, anot R. Šilbajorio, ne "Dievo ieškančių", bet "vykdančių Dievo valią", kurių buvimą literatūroje taip pat vertiname pagal tai, **kiek jie yra parodyti meniniu pavidalu.**

"Žmogiškos tikrovės prasmingumo" matas jau nėra taip akcentuojamas ir suvisuotinamas R. Šilbajorio matų eilėje, kai jis kalba, jog Škėmai "kaip kūrėjui vertinti reikia taikyti kitoki išmatavimai, negu tie, kurie tinka daugumai" (226 p.). Ir Keblys sutinka, kad Krėvės "Dangaus ir žemės sūnūs" yra aukštos meninės vertės, nors negalima "šio veikalo griežtai išprausti į šiandieninės literatūros reikalavimų ribas" (171 p.).

Pažymėtina, kad savo matą taikęs liaudies gyvenimą vaizduojančiai "Trumpai dienai" (138 p.), jau nebetaiko jo tokio pat liaudies gyvenimo veikalui Katiliškio "Miškais ateina ruduo" ir tą netaikymą imasi pateisinti. Būtų neteisinga manyti autorių vertinant čia pagal kokias "simpatijas". Teisingiau būtų manyti, kad konkrečių veikalų analizėje jis pasidarė išvadą, jog prie kiekvieno kūrinio tenka prieiti individualiai ir kad prokrusto lova netinka net tos pačios epochos kūriniam.

Susiaurintą romano uždavinį į "žmogiškosios tikrovės prasmingumo atskleidimą", susiaurintus "mūsų laikų reikalavimus" galima būtų laikyti viena puse pinigo, kurio antroj pusėj yra atitikmuo — socialistinės tikrovės atskleidimas, reikalaujamas socialistiniame realizme.

J. Girnius "Visumos žvilgsny . .", atrodo, netiesiogiai mėgina atitiesti savo bendradarbio formulę: vietoj "žmogiškosios tikrovės prasmingumo atskleidimo" sakydamas, kad "dabartinių rašytojų kūrybos vertę sudaro ne primestos ar prisiimtos tezės, o meninis dabartinės lietuviškos tikrovės atskleidimas" (526 p.). Kas domėsis literatūrinės paskirties klausimais, atkreips dėmesį į tų dviejų formulių skirtumą; jis duoda tiksliau apibrėžtas gaires lietuviškos kūrybos pažangai.

★

3. Gali būti dėmesio verta kita eilė matų — neigiamų, kūrybos vertę menkinančių. Tarp jų čia dažnokai kalbama apie **"tezinius" ir netezinius veikalus.** "Tezės" vardas, siejamas dar su "pasaulėžiūriniu veikalo pamušalu", vartojamas literatūrinio nuvertinimo prasme. Tokia prasme jis vartojamas prie Ramono "Kryžių", Jankaus, Dovydėno, Alanto. Jis nevartojamas prie kitų rašytojų veikalų. Lyg jų kūriniai apsieina be "tezės" ir be "pasaulėžiūrinio pamušalo".

Neigiama prasme vartojamas, tas terminas gali daryti klaidinantį įspūdį, nes "Tezės", "pasaulėžiūros" reiškiasi ir Krėvės, ir Landsbergio, ir Škėmos, ir visuose kūriniuose. Lygiai klaidinantį įspūdį gali daryti neigiamas atsiliepimas apie "epochinius" ar "etninius šarvus", nes visa tai yra žmogiška ir autoriui ir jo vaizduojamiem asmenim.

Veikalą daro nepriimtiną ne pasaulėžiūros, tezės, epochiniai ar kitoki šarvai, bet nemokėjimas duoti tiem visiem žmogiškiem dalykam meninio pavidalo.

4. Gal būt, tais pačiais matais vertinama ir nepriklausomoj Lituvoj kilusi kūryba, kaip sakoma "atsineštinis kraitis". Vertinimas gali atrodyti kontraversinis, kada "Lietuvių literatūroje svetur" taip kalbama apie to nepriklausomo laikotarpio romano kaimo žmogų: "dažnai buvo vaizduojamas kaimas, bet labai retai atskleidžiamas kaimo žmogus" (94 p.). Kurie prisimena literatūrinius kaimo žmones, pradedant nuo Lazdynų Pelėdos, Krėvės, Vaižganto ir baigiant Grušu, Vaičiulaičiu, turi laisvę sakyti, kad toks vertinimas yra tiek teisingas, kaip "vaikų" vertinimas "tėvam" — esą jie "atsilikę nuo gyvenimo"; esą jie "old-fashioned".

5. Su neslepiamu nepalankumu Keblys, Šilbajoris žiūri ir į savo laikų lietuvišką visuomenę, kurioje dabartiniam rašytojui teko išsaugti ir tenka savo kūrybai atramos ieškoti. Ta visuomenė esanti atsilikusi, atbukusi literatūriniam jautrumui, nukultūrėjusi, izoliavusis praeityje, nesuvokianti tikrovės, gyvenanti iliuzijose, užsidariusi nuo Vakarų pažangos, neapkenčianti naujų ieškojimų ir juos laikanti tėvynės išdavimu, nepritarianti literatūriniam avangardui (žr. Keblys 98, 177, 203, 204, 207 p., Šilbajoris 215, 277, 279 p.).

Tenkinantis tuo neigiamu žvilgsniu, nemėginta įžvelgti tremties visuomenės raidos literatūriniuose pomėgiuose. O raida būtų specifiška čia apžvelgiamam laikotarpiui —DP lageriai bei prisiminimai apie bėgimus, emigracijos bei įsikūrimo didžioji banga, su pirmaisiais ryšininkais iš Lietuvos kilęs partizaninio kulto sąjūdis; su antruoju dešimtmečiu emigracijoje išaugęs naujas intelektualinis profesionalinis elitas. Pirmame tarpe žymėtinas visuomenės entuziazmas bet kokiai lietuviškai knygai, paskiau jautrumas literatūrinėm meninėm manifestacijom (daugiau nei politinėm!) — literatūrinėm vakaram, šventėm. Be anketos sunkiau pasakyti kiek ir kokiai knygai rodė dėmesio naujasis elitas; senajam būdingas atokus laikymasis nuo tokios kūrybos kaip absurdo teatro mėginimai, bet nukrypimas į knygą, susietą su netolima istorine tikrove — konkrečiai į memuarinę knygą. Tos rūšies knygos tuojau buvo išpirktos. Tos mėgstamos memuarinės knygos žymėtinos trejopos — nepriklausomos Lietuvos laikus vaizduojanti, kacetinė (vokiško ir sovietiško kaceto) literatūra, partizaninė literatūra. Tai specifinė tremties laikotarpio apraiška.

Jei neskaitysim "Lietuvių literatūroje svetur" suminėtų Vaitkaus memuarų, Daunoro reportažinio "Duonos beieškant", Katiliškio "Išėjusiems negrįžti", visa kita memuarinė literatūra apeita tylom. Galima aiškinti, kad knyga teturėjo tikslą rodyti grožinę literatūrą. Bet tokioje St. Ylos kacetinių memuarų knygoje kaip "Žmonės ir žvėrys" yra itin apstu to gilinimosi į žmogų kacetinėse situacijose. O J. Daumanto memuariniuose "Partizanuose" yra ne tik kūrybinių žiežirbų. Iš tos tylom apeitos knygos sėmėsi medžiagos eilė rašytojų savo veikalam (tik Santvaras jos vardą suminėjo ryšium su Stepono Vykinto rotatoriniu vaidinimu). Į Laisvę leidykla (įsteigta kaip tik pagerbti vardui partizanų Lukšos ir Būtėno!) gal būt, dėl to neturės pretenzijų, bet memuarinės knygos apskritai nutylėjimas J. Girniaus minimą šio laikotarpio "lietuviškos tikrovės" vaizdą daro nepilną.

★

Grįžtant vėl prie bendro knygos vertinimo, tektų baigti išvada: 1. "Lietuvių literatūra sv tur" yra 22 metų laikotarpio ne tiek literatūros istorija, kiek literatūros kritika — lyg "Literatūros lankų" tęsinys; 2. ji labai vertinga surinktąja informacija; 3. nors kai kurie teigimai bus sutikti kaip kontraversiniai, bet jie gali būti naudingi, jei vers skaitytoją susigalvoti; 4. pats tokios knygos pasirodymas yra naujo intelektualinio pajėgumo ir organizacinių sugebėjimų liudijimas.

BIRŽELIO MĖNESIO AIDAI

Straipsniai: Studentų maištas (anketinis simpoziumas — B. Ciplijauskaitė, I. Gražytė, R. Kriaučiūnas, A. Liulevičius, J. Navickas, A. Paškus, R. Sealey, K. Skrupskelis, A. Sužiedėlis, V. Vardys); Zenonas Ivinskis — Lietuvos ir Sov. S-gos santykių dvidešimtmetis (1919-39); dr. Jonas Grinius — Lietuvių literatūros perspektyvos; Leonardas Dargis — Naujoji ekonomika ir jos kūrėjas Keynes.

Iš grožinės literatūros: Pranas Visvydas — Eilėraščiai.

Apžvalgoje rašo: A. Paškus— O vis dėlto ir jie kuria tobulesnę ateitį! K.K.G. — Herbert Marcuse; Mikalojus Ivanauskas — Mikas Šileikis ir jo kūryba; dr. P. Reklaitis — Kur bus vo Dainava? Leonardas Dargis — Amerikinė infliacija.

Recenzijos: J. B. — Monografija apie Maironį (V. Zaborskaitės); Ramunė Stanelytė — — Egzodo literatūros skerspiūvis; dr. Tomas Žiūraitis, O.P.— Iš veikalų svetimomis kalbomis.

Birželio 1 psl. Vyt. Valius: Lietuvių liaudies motyvais.

Šis numeris iliustruotas M. Šileikio tapybos darbų nuotraukomis, darytomis M. Ivanausko.

Aidus leidžia lietuviai pranciškonai; redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass., 02122; administruoja T. Benvenutas Ramanauskas, O. F. M., 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y., 11221.

Svečių dalis Tėv. Tado Degučio primicijų bankete birželio 15 d. Chicagoje šv. Kryžiaus parapijos salėje. Nuotr. V. Noreikos

Santa Monica, Calif., birželio 29 buvo surengta jaunimo dainų ir tautinių šokių šventė. Nuotr. L. Kanto

KUNIGĄ BRONIŲ DAGILĮ PRISIMENANT

Šių metų liepos 9 d. sueis vieneri metai nuo kunigo Dagilio mirties. 1968 m. liepos 9 d. didelėje judėjimo nelaimėje — jo vairuojamai mašinai susidūrus su benzino sunkvežimiu — žuvo vienas ir ryškiausių Detroito lietuvių veikėjų kun. Br. Dagilis, jam dar nesulaukus 60 m. amžiaus. Nors jis ėjo kapeliono pareigas vengrų kilmės vienuolėms, jis buvo sutinkamas visoje plačioje Detroito lietuvių veikloje. Dažnai jį kvietė jaunimas, vyresnieji, viena organizacija po kitos, ir jis niekam neatsakydavo. Dar dažniau jis lankė ligonius ir nelaimėn patekusius.

Metų metais kun. Dagilis buvo lituanistinės mokyklos kapelionas, taip pat moksleivių ir studentų ateitininkų kapelionas. Tai buvo retos tobulumo žmogus ir dvasiškis. Tad ir nesistebėtina, kad moksleiviai ateitininkai budėjo prie jo karsto, kad apie 50 jaunuolių atvyko iš jubiliejinės MAS stovyklos Dainavoje,

atveždami jam iš lauko gėlių supintą vainiką.

Jaunimas liūdėjo prie jo karsto. Kun. Dagilio laidotuvėse dalyvavo vysk. V. Brizgys, vysk. T. Gumbleton, daug kunigų, vienuolių ir kupina bažnyčia žmonių.

Giliai suprasdamas jaunimo auklėjimo darbą,

kun. Dagilis ieškojo ir atrado dabartinę Dainavos stovyklą;

jos užpirkimą darant, sudėjo savąsias santaupas ir, ją pastačius, dažnai ten laikė mišias įvairių stovyklų metu.

Nuo 1962 iki 1965 m. jis buvo ASS dvasios vadas, daug važinėjo, organizavo uždaras rekolekcijas ir vis vien nepamiršo visų detroitiečių, ypač jų nelaimių dienose. 35 metų laikotarpyje jis buvo sacerdos Dei — pilnai atsidavęs Dievo ir artimo tarnybai — šluostė ir mažino nelaimingųjų ašaras, labai brangino lietuviškąjį jaunimą, aukštai vertino lietuviškąsias organizacijas ir rėmė jų pastangas kovoje už lietuvybę ir Lietuvos laisvę.

Artimo meilės darbams jo energija buvo neišsenkama, lygiai kaip ir pasišventimas visiems Detroito lietuviams.

Nežiūrint daugelio pastangų, neteko švęsti nei jo 50 m. nei 25 m. kunigystės jubiliejų, — jis buvo per kuklus, kad tai leistų. Kun. Br. Dagilio netekimą gyvai pajuto visa Detroito lietuvių visuomenė. Nėra kito kunigo, kuris galėtų jį pilnai pakeisti.

Gausiai ir stropiai surinktos kun. Dagilio knygos labai praturtino Dainavos stovyklos knygyną. Tragiška jo mirtį išgyvenant, buvo mesta daug minčių kaip jį pagerbti.

Gal pati reikšmingiausia iš jų — sudaryti kun. Broniaus Dagilio vardo stipendijų fondą remti tuos moksleivius ir studentus, kurie dėl finansinės stokos negali lankyti studijų savaičių Dainavoje, ar vasaros kursų Fordhame ar kitur ir jietuo pačiu negali pilnai pasiruošti lietuvybės tarnybai savose bendruomenėse.

Kad ir metams praėjus, ši jaunimo fondo įsteigimo idėja nėra pavėluota. Kuogi geriau galėtų jo giminės, draugai ir pažįstamieji prisiminti ir pagerbti tą taurų lietuvį ir gilų krikščioniškojo humanizmo ir pasiaukojimo artimui pavyzdį.

(JP)

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

Lietuvos atstovas J. Kajeckas su žmona gegužės 16, mirus našlei John Foster Dulles, pareiškė užuojautą jos dukrai ir sūnui. Gegužės 17 jie dalyvavo pamaldose už velionę Georgetown presbiterijonų bažnyčioje. Velionės dukra laišku padėkojo už atsilankymą į pamaldas ir pareikštą užuojautą.

Gegužės 23 Lietuvos atstovas su žmona dalyvavo Gabono ambasadoriaus priėmime, kį surengė tos šalies prezidento žmonos atsilankymo proga. Gegužės 25 dalyvavo Argentinos ambasadoriaus priėmime tautinės šventės proga. Birželio 13 dalyvavo Kolumbijos ambasadoriaus priėmime, kurį surengė Kolumbijos prezidento apsilankymo proga. Birželio 21 dalyvavo buvusio valstybės departamento Baltijos skyriaus viršininko dukters sutuoktuvių iškilmėse ir priėmime.

Gegužės 21 Lietuvos atstovas J. Kajeckas kalbėjo apie Lietuvą Anapolio tarptautiniame klube. Pakvietė to klubo vadovybė. Paskaitos klausėsi apie 70 žmonių. Pietų metu buvo iškelta Lietuvos vėliava ir sugrotas Lietuvos himnas. Paskaitą aprašė Anapolio laikraštis Evening Capital gegužės 19 ir 24 dienų laidose.

Birželio 4 Lietuvos atstovas pasirašė užuojautų knygoje Maldives ambasadoje, mirus buvusiam sultonui Amir Mahomed Farid Didi. Birželio 15 dalyvavo vysk. A. Deksnio konsekracijos iškilmėse Belleville, Ill., ir priėmimo metu pasakė sveikinimo kalbą.

Vainikų dieną gegužės 30 Lietuvos pasiuntinybės rūpesčiu padėta gėlių prie U. S. Ltn. Samuel J. Harris kapo Arlingtone. Leitenantas Harris žuvo Kaune 1920 už Lietuvos nepriklausomybę ir laisvę.

DOVANOS PAVYZDINGIEM SKAUTAM

A.S.S. iždininkė fil. L. Grinius iškėlė mintį atžymėti premijomis šių metų pavyzdingiausius stovyklautojus. Ypatingas dėmesys skiriamas geriausiai lituanistikoje pasiruošiusiem jaunuoliam.

Dr. Vydūno Fondo valdyba šiam sumanymui pritarė. Visų stovyklų (Australijoje, Anglijoje, Kanadoje, JAV ir Vokietijoje) pavyzdingiausią skautą ir skautę apdovanos įdomia, gražiai išleista knyga "Gatvės berniuko nuotykiai". Knyga skirta lietuvių jaunimui, parašyta R. Spalio, iliustruota A. Trinkūno.

Dovanas prašoma įteikti stovyklos uždarymo arba kita artimiausia proga.

Stovyklų vadovybės prašomos kreiptis į šios knygos platintoją: R. Merkys, 6650 So. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60629. Nemokami egzemplioriai bus tuoj pat išsiųsti. Tuntai ar vienetai, kurie knygas yra gavę platinti, įteiktas knygas pavyzdingiem stovyklautojam atskaito iš bendros sąskaitos.

Knyga taip pat nemokamai išsiuntinėta visai eilei jaunimo bibliotekų įvairiuose kraštuose.

Dr. Vydūno Fondo Valdyba

25 metai

(atkelta iš 3 psl.)

Kad nuo šio kelio nenukreiptų gundytojai iš šalies, ar gyvenimo patogumai, ar su augančia karjera augančios ir asmeninės ambicijos; kad nepaverstų čia esančių rankų bei galvų įrankiu svetimam interesui, — dera prisiminti anuos praeities įvykius. Tai yra įspėjantis ir įpareigojantis prisiminimas — ne tik sentimentas.

Kunigų Vienybės seimas

Kunigų Vienybės Seimas liepos 1-2 d.d. Chicagoje buvo sujungtas su vysk. Antano Deksnio pagerbimu. Tuo tikslu seimas nukeltas į šį miestą iš aukščiau numatytos vietos rytinėje Amerikos pusėje.

Liepos 1 suvažiavę iš visos Amerikos lietuviai kunigai dalyvavo naujojo vyskupo iškilmingose mišiose šv. Kryžiaus bažnyčioje. Tai buvo dvasininkam ir seserim vienuoliam skirtos mišios. Birželio 29 lietuvių visuomenei vysk. A. Deksnys buvo atlaikęs iškilmingas pamaldas Marquette Parke. Abejose mišiose dalyvavo Chicagos kardinolas J. Cody, o šv. Kryžiaus bažnyčioje ir visi 5 Chicagos arkidiecezijos vyskupai augziliarai. Lietuvišką giedojimą tvarkė kun. V. Budreckas. Taip pat ir vaišėse dalyvavo kardinolas su savo vyskupais.

Seimas prasidėjo tuojau po vaišių. Jam pirmininkavo prel. J. Balkūnas, pavadavo kun. T. Narbutas. Sekretoriavo kunigai Musteikis ir Kireilis. Rezoliucijų komisijoj dirbo šie kunigai: L. Andriekus, O.F.M., Budzeika, M.I.C., J. Prunskis ir J. Vaišnys, S. J.

Pirmosios dienos programoje gvildenta "Lietuvių Katalikų Centro" steigimas, apie kurį išsamų pranešimą pateikė kun. St. Yla. Paskui vyko diskusijos. Kitą pranešimą seimui padarė prel. V. Balčiūnas apie knygų seriją "Krikščionis gyvenime", taip pat susilaukusį diskusijų bei sugestijų.

Vakarienė buvo pas Tėvus Jėzuitus Jaunimo Centre su konsulo P. Daužvardžio kalba ir tautinių šokių programa, kurią atliko gerai paruoštas jaunimas.

Antroji seimo diena nuo ryto iki vakaro buvo skirta posėdžiams. Jie pradėti dr. A. Kučo paskaita "Amerikos lietuvių istorija", minint mūsų tautos emigracios šimtmetį į Jungtines Valstybes. Paskaitoj išryškinta stebėtinas Amerikos lietuvių įnašas, atstatant ir palaikant Lietuvos nepriklausomybę.

Po šios paskaitos išklausyta kun. P. Činiko, M. I. C. pranešimo apie Kunigų Vienybės organizacijos finansus ir pranešimo apie žurnalą "Lux Christi".

Prel. Jono Balkūno paskaita lietė lietuvių kunigo uždavinius. Joje visas dėmesys sutelktas į kunigo pareigą išlaikyti lietuvišką parapiją. Daug įdomių minčių pareikšta sekusiose diskusijose. Priminta ir kai kurie kiti lietuvio kunigo esminiai uždaviniai, kaip pašaukimų ugdymas į dvasinį luomą ir t.t. Šiai gyvybinei katalikų problemai siūlyta skirti net visą aeinančių metų Kunigų Vienybės seimo programą.

Pabaigoje sustota prie einamųjų reikalų: kun. St. Raila kalbėjo apie religinę šalpą, primindamas galimybę tai įstaigai įsikurti "Kultūros Židinio" pastate Brooklyne. Kun. J. Kubilius, S. J. informavo apie liturginius reikalus, kaip naujų mišiolų ir apeigynų leidimą ir t.t. Taip pat iškelta sunkumai, ieškant dvasios vadų jaunimo vasarinėms stovykloms. Valdybos rinkimai atidėti Kunigų Vienybės regionaliniam seimui Rytuose, kurį nutarta laikyti Chicagoje vykusio seimo tęsiniu.

Pačiame gale priimtos rezoliucijos. Jos apima šio meto lietuvių katalikų aktualiuosius klausimus ir tuojau bus paskelbtos spaudoje. Seimas baigtas vaišėmis Tėvų Marijonų vienuolyne. L.A.

Šv. Kazimiero seserų grupė Kunigų Vienybės seimo pietuose.

Kunigų Vienybės seime kalba kun. St. Yla. Vidury seimo pirm. kun. dr. T. Narbutas, sekretorius kun. F. Kireilis.

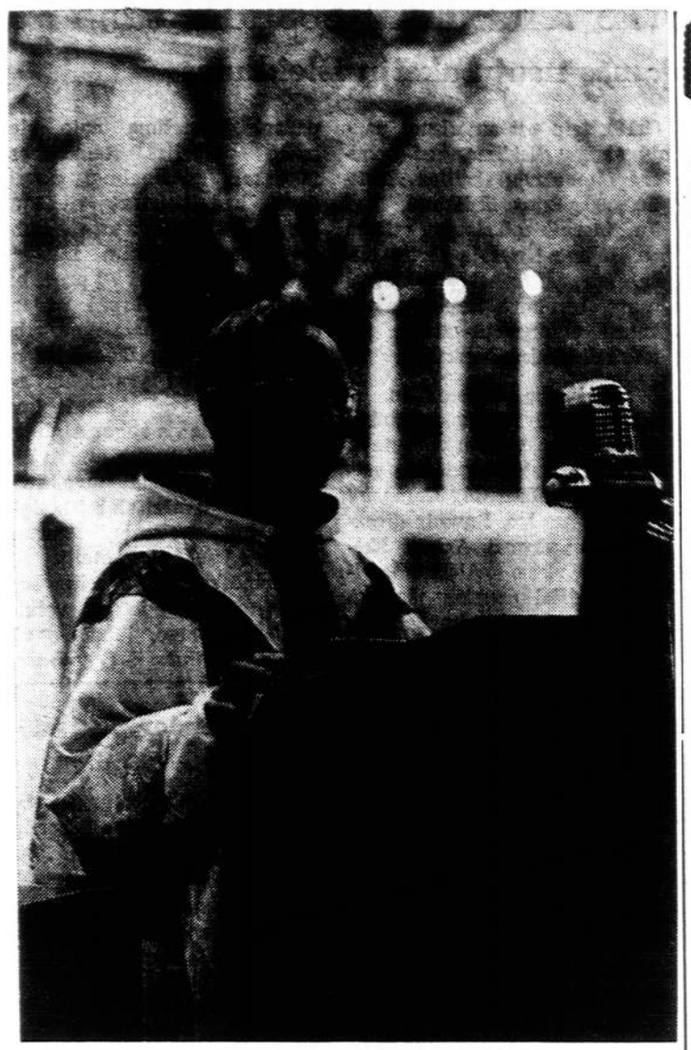

Tėv. L. Andriekus, O.F.M., pranciškonų provincijolas, sako pamokslą Tėv. Tado Degučio primicijose birželio 15 d. Chicagoje. Nuotr. V. Noreikos

Brockton, Mass.

Įteikti diplomai ir stipendijos

Birželio 15 per 8:30 val. pamaldas klebonas kun. J. Petrauskas įteikė diplomus Šv. Kazimiero parapijos mokyklą baigusiem mokiniam. Diplomus gavo: Petras Baškauskas, R. Traves, J. Barwenn, Sh. Klap, Sh. Dillis, B. Lunos, H. Paterson, Paulė Tamošiūnaitė, Patricija Tamošiūnaitė.

Buvo įteiktos ir stipendijos: Sh. Dillis — 150 dol., Paulei Tamošiūnaitei — 100, H. Peterson — 50. Tamošiūnaitės yra dvynukės. Kad neriedėtų ašarėlė Patricijai, tai kun. V. Valkavičius ir kun. M. Vembrė sudėjo ir jai po 25 dol. Klebonas stipendijom paaukojo — 150 dol.

Didžiąją dovaną — 150 dol., kuriuos gavo Sh. Dillis, yra paaukoję Kasperavičiai, neseniai tragiškai žuvusiam sūnui Pauliui atminti. Jie pasisakė, kad stengsis ir toliau paminėti savo sūnų tuo pačiu būdu. Užuojauta jiem ir garbė už tokį gražų sumanymą! M. Kas.

Kunigas Simonas Saulėnas švenčia sidabrinį kunigystės jubiliejų

Rugpiūčio 10 dieną 4 val., popiet Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčioje bus celebruojamos iškilmingos mišios šios parapijos klebono kunigo Simono Saulėno 25 metų kunigystės jubiliejui paminėti.

Padėkos mišias celebruos jubiliatas kun. Simonas Saulėnas, koncelebrantais bus kun. Jonas Žuromskis — Šv. Juozapo bažnyčios klebonas, Lowell, Mass., ir kun. Petras Šakalys — Šv. Pranciškaus bažnyčios klebonas, Lawrence, Mass. Pamokslą sakys kun. Aloyzas Klimas, Nukryžiuotojo Seselių vienuolyno kapelionas.

Po iškilmingų mišių įvyks pagerbimo vakarienė Longfellow mokyklos salėje, 355 Broadway, Cambridge, Mass. Programos vedėjas bus kunigas Albertas Abračinskas — Šv. Jurgio parapijos klebonas, Norwood, Mass., ir pagrindinis kalbėtojas bus kun. Juozapas Petrauskas — Šv. Kazimiero parapijos klebonas, Brockton, Mass. Taip pat bus įdomi muzikinė programa, kuri bus pranešta vėliau.

Pareiškimas dėl šv. Antano gimnazijos

Dalyvaudamas Kunigų Vienybės Seime Chicagoje, šv. Antano gimnazijos klausimu turėjau pasikalbėjimų bei posėdžių su dvasininkais, Lietuvių Bendruomenės vadais, visuomenės veikėjais, organizacijų atstovais ir tėvais. Visi išreiškė gilų skausmą, kad ši vienintelė lietuvių gimnazija Amerikoje dėl mokinių trūkumo bei finansinių sunkumų turėjo užsidaryti, ir prašė, kad ji vėl veiktų.

Lietuviai pranciškonai palankiai žiūri į šv. Antano gimnazijos atidarymą, jeigu mūsų visuomenė tokios mokyklos tikrai norėtų ir atsirastų bent 100 lietuvių mokinių, už kurių išlaikymą tėvai pakankamai atlygintų.

Šv. Antano gimnazija galėtų būti atidaryta tik po vienerių metų, kai pilnai išryškėtų pastovus tėvų ryžtas į ją siųsti vaikus ir ją labiau remti. Šiuo laiku, po 13-kos metų sunkių pastangų, pranciškonai priėjo prie išvados, kad iš jų pusės visos galimybės išlaikyti šią mokyklą jau yra išsemtos.

Mes džiaugiamės visuomenėje kylančiu judėjimu atgaivinti Šv. Antano gimnaziją ir pažadame nuoširdžiai kooperuoti.

Tėv. Leonardas Andriekus, O.F.M., provinciolas

WORCESTER, MASS.

Prisiminti Lietuvos kankiniai

Worcesterio visuomenė, pagerbdama savo tautos kankinius, surengė kuklų minėjimą. Birželio 15 d. 10 val. Šv. Kazimiero bažnyčioje kun. J. Bakanas aukojo mišias ir pasakė pritaikytą pamokslą. Jaunimas, pagerbdamas tautos laisvės kovotojus, prieš pamaldas prie altoriaus padėjo gėlių ir vainiką.

Minėjimas įvyko 3 v. Maironio parke. Posėdį pradėjo LB apylinkės valdybos narys, kultūros reikalų vadovas Pr. Račiukaitis. Sugiedotas tautos himnas, atsistojimu pagerbti lietuvių tautos kankiniai. Kun. J. Steponaitis sukalbėjo maldą.

Šventės nuotaikai priderintą paskaitą skaitė prel. Pranciškus Juras, kuris dabar gyvena Matulaičio Name, Putname, Conn.

Prelegentas pažymėjo, kad tautos kankinių dieną lietuviai atnaujina savo pasiryžimą kovoti, kol bus atgauta tautos laisvė. Kovoti, bet ne deklamuoti. Komunistų partija gera valia Lietuvai laisvės neduos, tad ją galima laimėti tik ištverminga kova. Negalima pasitikėti bet kokia evoliucija.

Po paskaitos vyko meninė dalis. LB ir skautų tautinių šokių grupės pašoko keletą tautinių šokių. Lietuvių Bendruomenės grupei vadovauja Saulė Staškaitė, o skautam Z. Šermukšnis ir Baziliauskas.

Minėjimas baigtas giesme Marija, Marija. Po minėjimo pagerbt prelegentui surengta kukli kavutė, kurioje dalyvavo būrelis vietos veikėjų.

Iš Šv. Kazimiero parapijos mokyklos veiklos

Šiemet Šv. Kazimiero parapijos mokykla, vedama Sesers M. Charlene, parodė daug naujos iniciatyvos. Visai naujas mokyklos gyvenime reiškinys— vedėjos suorganizuotas mokinių choras. Mokykla jau veikia 45 metus (nuo 1924), turėjo gerų jaunų jėgų, bet niekas nesiėmė jų panaudoti dainos menui.

Aišku, kad šių dienų mokyklinį jaunimą suorganizuoti į chorą ir pusę metų parengti koncertui, reikia daug darbo ir didelės kantrybės. Tačiau nežiūrint šių sunkumų, ses. M. Charlene ėmėsi iniciatyvos ir savo tikslą sėkmingai atsiekė.

Birželio 5 d. mokyklos choro surengtas koncertas įrodė, kad prie gerų norų ir pasišventimo galima daug padaryti ir su šių dienų jaunimu.

Choras atliko keliolika anglišku ir tris lietuviškas dainas. Pasirodė ir solistės Zita Babickaitė ir Rita Padolskytė. Duetą padainavo Paul Magnuson ir Cherilynn Perham. Akompona-

(nukelta į 6 psl.)

SCRANTON, PA.

Šventos Onos šventė čia bus švenčiama liepos 26, šv. Onos pasionistų vienuolyno sode. Lietuvių pamaldos bus nuo 4 iki 5 val. popiet. Jei lytų, pamaldos — kryžiaus keliai, maldos, pamokslas ir giesmės bei palaiminimas su šv. Onos relikvija — įvyks vienuolyno koplyčioje.

Šioje apylinkėje yra gana daug lietuvių. Kviečiami visi lietuviai iš arti ir toli atvykti su šeimomis ir dalyvauti šv. Onos pamaldose. Šv. Onos vienuolynas yra šv. Onos gatvėj, Scranton, Pa.

ŽINIOS IS NASHUA, N.H.

Steponas Alukonis, 89 metų amžiaus, gyv. 121 Central St., Hudson, N. H., mirė birželio 11. Palaidotas birželio 14. Kun. Adolfas Vainauskas sukalbėjo maldas. Velionis paliko liūdinčius žmoną Mariją, du sūnus — Joną ir majorą Stasį (pastarasis yra Hudsono miestelio valdžioje), dukterį Oną Wellen, tris vaikaičius, tris provaikaičius ir kitus gimines. Gimęs Lietuvoje. 53 metus gyveno Hudsone. A.

Baigė mokslą

Karen Antonaitis, Boleslovo ir Filomenos Antonaičių duktė iš Philadelphijos, šiemet baigė Penn valstybinį universitetą ir gavo Bachelor in Education laipsnį. Karen šį rudenį žada dėstyti Philadelphijoj. Birželio 29 jos tėvai jai padarė puotą, kurioje dalyvavo giminės ir draugai, taip pat teta Marytė Shalinskienė iš Woodhaven. Linkime Karen daug sėkmės.

Karen Antonaitis

LITUANISTINEI MOKYKLAI 20 METŲ

LOS ANGELES, CALIF.

Los Angeles Šv. Kazimiero lietuviška šeštadieninė mokykla birželio 7 baigė mokslo metus ir iškilmingai atšventė savo dvidešimtmetį. Iškilmės įvyko parapijos salėje su tėvų komiteto paruoštomis vaišėmis, kurias pradėjo komiteto pirm. J. Jodelė, pakviesdamas kun. R. Kasponį sukalbėti maldą.

Mokyklos vedėjas I. Medziukas trumpai nupasakojo mokyklos nueitą kelią. Mokykla pradėjo darbą 1949 parapijos garaže ir rūsyje. Pirmaisiais metais turėjo 38 mokinius. Parapijai plečiantis, pereita į geresnes patalpas. Šiuo metu mokykla naudojasi aštuoniomis parapijos mokyklos klasėmis. Nors prieš penkerius metus buvo įsteigta šeštadieninė mokykla Santa Monicoj ir parapijos mokykloj lietuviam vaikam kasdien dėstomi lituanistiniai dalykai, šiais mokslo metais mokinių skaičius čia pasiekė 90. Pagarba tėvam, kurie, nepaisydami didelių atstumų, savo vaikučius šeštadieniais vežioja į šią mokyklą.

Tylos minute pagerbti mirusieji buvę šios mokyklos vedėjai — K. Barauskas ir Vyt. Tamulaitis — ir mokytojai —F. Kudirka ir kun. L. Jankus.

Klasių auklėtojom išdalinus į aukštesnius skyrius keliamiem mokiniam pažangumo knygeles, buvo įteikti diplomai labai gerais pažymiais šiemet baigusiem mokyklą: Audrai Griniūtei, Vaidilutei Butkytei ir Kęstučiui Reivydui. Lietuvos gen. konsulas dr. Julius J. Bielskis įteikė LB švietimo tarybos paruoštus diplomus mokytojam, išdirbusiem ilgesnį laiką už Lietuvos ribų. Tokius diplomus gavo: O. Razutienė (dirba 20 metų), A. Balsienė (15 m.), I. Medziukas (11), J. Puškorienė (6), D. Razutytė (4), O. Gustienė (3). Diplomai įteikti ir buvusiem tos mokyklos mokytojam: H. Tumui, B. Čiurlionienei (6), J. Kojeliui, J. Jodelei, V. Pažiūrai (4), D. Polikaitienei (3). Be to, diplomą gavo mokyklos steigėjas ir globėjas prel. J. Kučingis ir mokyklai talkinusi pianistė O. Barauskienė.

Sveikinimo kalbas pasakė: gener. konsulas dr. J. J. Bielskis, prel. J. Kučingis, LB tarybos narys B. Brazdžionis, kredito kooperatyvo pirm. A. Kiršonis, įteikdamas mokyklos paramai 50 dol. čekį, LB Los Angeles apyl. pirm. L. Balvočius, įteikęs 25 dol. Iškilmės baigtos tėvų komiteto pirm. J. Jodelės žodžiu. Mokytojai tėvų komiteto buvo apdovanoti Chicagos aukštosios mokyklos metraščiu, kuriame įdėta keletas Šv. Kazimiero lit. mokyklos mokinių parašytų rašinėlių ir šios mokyklos gyvenimo nuotraukų.

Užbaigiamojoj daly V. Butkytė, D. Strikaitytė, V. Dabšys ir kt. padeklamavo eilėraščių. Padedant A. Raulinaitienei, suvaidintas trumpas scenos vaizdelis "Seku seku pasaką". Jaunesniųjų ir vyresniųjų šokėjų grupės, paruoštos O. Gustienės, A. Balsienės ir O. Razutienės, pašoko tautinių šokių. Mokinių choras, vadovaujamas O. Gustaitienės ir J. Puškorienės (jai akomponuojant), padainavo keletą dainelių.

Programa baigta giesme 'Marija, Marija'. (m)

Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos vedėjas Ig. Medziukas įteikia baigimo diplomą IX skyriaus mokiniui Kęstučiui Reivydui. Vidury stovi klasės auklėtoja J. Puškorienė. Nuotr. L. Kanto

IŠ VISUR

— **Vasario 16 gimnazija** Vokietijoje birželio 14 ir 15 surengė meno šventę, kuri buvo sujungta ir su tradicinių Joninių prisiminimais. Jau pora dienų prieš šventę **Weinheimer Nachrichten** įdėjo F. Skėrio straipsnį apie lietuvių Jonines apskritai ir lietuvių gimnazijos Huettenfelde rengiamąją šventę. Pirmadienį po šventės birželio 16 tame pat laikraštyje buvo įdėtas dviem nuotraukom iliustruotas reportažas apie šventę, kurio antraštėj pabrėžta: "Tikėjimas ir viltis laisva Lietuva neturi išblėsti". (E.)

— **Amerikos lietuvių kongreso**, įvykstančio Detroite, komitetan iš Wisconsino įeina senat. William Proxmire, kongreso atstovai Henry C. Schadeberg ir Clement J. Zablocki ir iš Minnesotos Archer Nelsen, Alto pakviesti garbės komitetan, JAV kongreso atstovai taip pat dalyvauja įvairiose kongresinėse komisijose ir komitetuose, kur taip pat gali padėti Lietuvos bylai.

— **Atlanto rajono skautų stovykla** "Trakai" įvyks rugpiūčio 24-30 4-H Camp, Spencer, Massachusetts. Stovyklautojai registruojasi iki liepos 15 pas stovyklos iždininką ps. A. Glodą, 15 Ayrshire Rd., Worcester, Mass. 01604. Stovyklos viršininkas yra v.s. Petras Molis, skaučių stovyklos viršininkė —ps. Giedrė Stankūnienė, skautų stovyklos viršininkas — s. Česlovas Kiliulis. Paukštyčių ir vilkiukų pastovyklių viršininkai— s. Ramutė Lora ir ps. Romas Jakubauskas.

— **Jaunimo bibliotekos "Muzikos" skyriuj** išėjo Giedros Gudauskienės 4 Dainos (Smilgos, Piemenėlis, Kalėdų gėlės ir Oi, tu, kregždute) sopranui su akompanimentu. Prie lietuviško pritaikytas ir angliškas tekstas (Ričardo Dauko vertimas). Autorės biografija pridėta lietuviškai ir angliškai. Išleido saleziečiai 1969 Romoje. Kaina 3 dol. Kreiptis pas autorę: Mrs. G. Gudauskas, 1030 Gretna Green Way, Los Angeles, California 90049.

— **Valerija Vasaitienė,** Antano Vasaičio, miškininko, žinomo visuomenės veikėjo, žmona, mirė liepos 2 d. ligoninėje Washingtone, D.C. Mirė po sunkios ir ilgos ligos. Palaidota liepos 5 d. Putname, Conn.

— **Wisconsin Lietuvių dienos** proga išspausdintas biuletenis, kuriame skelbiama pavergtųjų tautų sąrašas ir pranešama, kad komunistai yra sunaikinę 85 mil. žmonių. Biuletenis platinamas mokyklose, įmonėse ir išsiuntinėtas radijui ir spaudai. Vietos lietuviai labai gražiai veikia. J. Milišausko pastangomis Wisconsin valstijoj vasario 16 paskelbta lietuvių šventė. Valstijos seimelio toks raštas pasirašytas balandžio 23.

— **Mokytojų studijų savaitė** rengiama Dainavoje rugpiūčio 17-24 d. Šios studijų savaitės programoje bus lietuvių kalbos, tautinio ugdymo, pedagoginiai ir metodologiniai klausimai. Kviečiame mokytojus, o ypatingai jaunuosius mokytojus gausiai dalyvauti. Pastariesiem teikiamos lengvatos. Registracijai ir informacijai kreiptis pas J. Tamulį, 7031 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Telef. (312) 925-4076.

—•—

IEŠKOMI

Ona Pūdimaitienė, Elzbieta Pūdimaičiutė (ištekėjusi už Romualdo Bruožo), Leokadija Dubiškaitė, Kazimieras Dubiskas, Ieško anūkė Marija Saldūnas — Butrimavičienė, Caixa Postal 4118, Sao Paulo — Brazil.

LITO BENDROVĖS AKCININKŲ SUSIRINKIMAS

Autorizuojamas naujų akcijų išleidimas

Lito bendrovės akcininkų susirinkimas įvyko birželio 21 neseniai bendrovės nupirktame O'Hare Congress Inn viešbutyje, prie didžiojo Chicagos aerodromo. Susirinkime asmeniškai arba per įgaliojimus (proxies) buvo atstovaujama 68 procentai visų akcininkų. Pagal įvairių komercinių bendrovių patyrimą, susirinkimas buvo gana gausus. Jį atidarė vienas Chicagos direktorių — Juozas Baužys. Po trumpo įvadinio žodžio susirinkimui pirmininkauti pakvietė bendrovės pirmininką Vytautą Vebeliūną.

Pirmoji susirinkimo dalis buvo formalioji — teisinė. Buvo nutarta padalinti dabartines Lito akcijas — vieną į dešimt (1:10), taip pat autorizuot naujų akcijų išleidimą, kad bendras Lito akcijų skaičius siektų 500.000. Buvo išaiškinta, kad šis žingsnis reikalingas ryšium su išėjimu į viešąją akcijų biržą, kur, didesnei paklausai esant, bendrovė turėtų pakankamai autorizuotų akcijų sutelkti didesniam kapitalui.

Viešbučio biznis pakilo

Direktorių taryba perrinkta ta pati dar vienam terminui. Nutarta pakeisti bendrovės vardą iš Litas Investing Company Inc., į Litas Inc. Buvo ir direktorių pasisakymai. Antano Škėrio ir Kvirino Aleksandravičiaus žodžiai daugiau išreiškė sveikinimus ir bendros apžvalgos mintis. Vytautas Galvydis padarė pranešimą apie viešbučio operacijas. Remdamasis faktiškais duomenimis, pavaizdavo, kad bendras viešbučio biznis, lyginant užimtų kambarių procentą, pakilo nuo 50 perėmimo metu iki 70 proc. birželio mėnesį. Pabrėžė padarytų pagerinimų, pataisymų bei sumoderninimų reikšmę. Jų poveikis svečiam yra labai teigiamas, nes svečių atsiliepimas ir lankymasis vis auga. Algimanto Vedecko pranešime Lito bendrovės pradžia buvo palyginta su dabartiniais atsiekimais; tuo remiantis, mestas žvilgsnis į sėkmingą ateitį.

Akcininkų ir svečių susidomėjimas Litu ir jo veiklos detalėmis buvo labai gyvas. Dr. J. Balčiūnas iš Strasburgo, Ohio, domėjosi operacinėmis išlaidomis, advokatas Algis Ostis kalbėjo apie Lito įėjimą į tarptautinę rinką ir pan.

Ūkiškas pavėsis su lietuvišku veikimu

Baigiamąjį žodį pasakė bendrovės ir susirinkimo pirmininkas Vytautas Vebeliūnas. Jis pabrėžė ne vien tik ūkiškąją bei ekonominę Lito bendrovės reikšmę, bet taip pat ir jos lietuviškumą bei reikšmę bendruomenei, siekiant stipresnių atramos taškų bei ūkiško pastovumo. Būdamas visų lietuvių nuosavybe, Litas suburia žmones į vieną to paties tikslo siekiančią grupę, o telkdamas kapitalą, daro tą grupę stiprią ir pajėgią atsistoti šalia anglosaksų ir kitų žmonių. Nuoširdžiai ir išmintingai visiem lietuviam bendradarbiaujant, atsiras ūkiškasis pavėsis su klestinčiu lietuvišku veikimu, kuriame išaugs, tikimės, autoritetingi ekonomistai, kaip sektinas pavyzdys jaunajai kartai, užtikrinančiai lietuviškumo išlikimą ilgiem laikam. Tai galima pasiekti nesunkiai, be jokios ypatingos aukos. Jei kiekvienas lietuvis įdėtų į Lito bendrovę po 100 dolerių, bendrovė tuojau pasidarytų viena didžiausių ekonominių grupių savo kapitalu ir savo narių skaičiumi, o tai jau garantuotų jai galimybę pasidaryti tikra lietuviška tvirtove.

Pirmininkas Vytautas Vebeliūnas kreipėsi į susirinkime dalyvavusius spaudos atstovus ir prašė šį Lito valdybos siekimą paskelbti spaudoje, kad visuomenė žinotų ir ateitų talkon.

Susirinkimą uždarant, visi akcininkai ir svečiai buvo pakviesti prie vaišių stalo.

V.G.

Ir šuniukas slepiasi nuo vasaros karščių. Nuotr. R. Kisieliaus

Worcester, Mass.

(atkelta iš 5 psl.)

vo uoli visų Worcesteryje vykstančių lietuvių koncertų akompaniatorė Olga Keršytė.

Programa gerai parengta ir palyginti gana meniškai atlikta, geriau, negu galima buvo tikėtis. Po koncerto parapijos klebonas kun. Jonas Jutkevičius pasakė kalbą, pasigėrėdamas suorganizuotu choru ir jo koncertu.

Gegužės 9 d. trečio skyriaus mokytojos Mahoney dėka parapijos mokykla turėjo sporto bei įvairių šokių pasirodymą. Programą atliko visi skyriai. Buvo pašokta ir pora lietuviškų šokių.

Paskutinę mokslo savaitę pasirodė paskutinis mokslo metų mokyklos laikraštėlis Casimirama, išeinąs kas mėnuo.

Šiemet mokyklą baigia 38 mokiniai, o naujų kandidatų į vaikų darželį bei į pirmuosius skyrius žymiai mažiau.

Nauji Lietuvių Fondo nariai

Krautuvės savininkai Jonė ir Petras Mikšiai sumokėjo 200 dol., inž. Petras Pauliukonis įamžino savo mirusio brolio žurnalisto Antano atmintį 100 dol., ir Maironio parkas įmokėjo 200 (iš paskirto 1000 jau įmokėta 400 dol.). **Pr.**

Baltimorės žinios

Prasidėję vasaros karščiai labai vargina žmones, ypač tuos, kurie iš kitų miestų atvyko čia praleisti atostogų. Dažniausiai jie yra nepripratę prie tokių karščių. Lietuvių bažnyčia turi oro vėsinimą, tai labai pagelbsti žmonėm.

Daina — vyrų choras su savo šeimomis liepos 6 buvo išvykęs prie Chesapeake Bay vandenų, kur Betty Bendoraitienės viloje praleido kelias linksmas valandas.

Šv. Vardo draugijos vyrai liepos 9 dalyvavo beisbolo naktiniuose žaidimuose. Tokius žaidimus buvo surengę ir praeitais metais.

Parapijos C.Y.O. jaunimas liepos 16 rengia ekskursiją į Ocean City, Maryland. Autobusu išvažiuoja 8 v.r. nuo šv. Alfonso bažnyčios. Atgal grįžta tos pačios dienos vakare. Kas galvoja važiuoti, prašom bilietus įsigyti iš anksto.

Suaugusių klubas liepos 19 rengia krabų pietus mokyklos darže. Pradžia 8 v.v.

Petras Kačauskas, senos kartos lietuvis, po sunkios ir ilgos ligos mirė birželio 28,; Loch Raven veteranų ligoninėje. Velionis dalyvavo antrame pasauliniame kare. Lankė įvairius lietuviškus parengimus. Gedulingos mišios už jo sielą aukotos šv. Alfonso bažnyčioje liepos 2 d. Palaidotas Baltimorės tautinėse kapinėse. Liko nuliūdę sena motinėlė Elzbieta, sesuo Mildred ir brolis Juozas, dukros Patricia ir Deanne ir sūnus Vladas.

Jonas Lukša-Lucas, pirmos kartos lietuvis, sulaukęs gražios senatvės, mirė birželio 28 d. Velionis kadaise dirbo siuvykloje. Pasenęs paskutines dienas praleido senelių prieglaudoje. Mišios už jo sielą aukotos liepos 2 d. šv. Petro bažnyčioje. Palaidotas Holy Redeemer kapinėse. Liko nuliūdusi dukra Vera.

Ona Rekuvienė, senos kartos lietuvė, ilgai gyvenusi Baltimorėje, sulaukusi gražios senatvės — 86 metų — mirė šv. Agnietės ligoninėje birželio 29 d. Velionė buvo maloni moterišk ė, užaugino gražią šeimą. Buvo uoli šv. Alfonso parapijos narė. Ne tik pati dalyvavo įvairiose vakarienėse, bet, kai leido sveikata, buvo tų vakarienių šeimininkė. Buvo susipratusi lietuvė. Trys kunigai aukojo mišias už ją šv. Alfonso bažnyčioje liepos 3 d. Palaidota Holy Redeemer kapinėse. Liko nuliūdę sūnūs Feliksas, Simas ir Andrius, dukra Lilė ir eilė anūkų.

Jonas Obelinis

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

—•—

Adv. Dr. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Dr. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Cooperative Bank Plaza, 1864 Centre Street, West Roxbury, Mass. 02132.

KĄ DARYTI BANKROTO ATVEJU?

Klausimas

Į šį kraštą su šeima atvykau 1954. Kaip ir kiti tautiečiai, ilgai vargome, sunkiai dirbome, taupėme ir laukėme tos dienos, kai reikalai pagerės. Vaikai paaugo, išėjo šiokius tokius mokslus ir visi susitvarkė savo gyvenimą.

Man įgriso dirbti fabrike. Esu nagingas, viską moku pataisyti. Taigi nutariau pradėti dirbti "ant savęs". Taisiau žmonėm namus, klijavau popierius, dėjau lubas ir dirbau bet kokį darbą, kokį pasisekė gauti. Susikroviau iš to darbo kiek pinigų. Žmona tebedirbo fabrike. Atrodė, kad galų gale pasiseks pagerinti savo gyvenimo sąlygas.

Pasitaikė toks amerikonas, kuris man pasiūlė eiti su juo į biznį. Sako, statysime žmonėm garažus, priedus prie namų ir pan. Klausiu, ar reikia įdėti pinigų? Sako, kad ne. Žmonės duosią rankpinigių statybos medžiagai pirkti. Be to, sako, jei reikės, jis pats prisidėsiąs savo lėšomis.

Pradėjome darbą. Mano pusininkas surasdavo tuos darbus, o mes kartu statydavome, nors patį darbą tik aš atlikdavau. Jis prie darbo niekuomet netiko, tik liežuviu moka gerai malti.

Mano partneris prisiėmė visokių darbų, kurių mes neįstengėme laiku pabaigti. Negavome užtenkamai rankpinigių: reikėjo iš savo kišenės pridėti medžiagai pirkti. Žmonės buvo nepatenkinti. Pradėjome samdyti pagalbininkus, ir jiem reikėjo dideles "algas" mokėti. Žodžiu, pradėjome lįsti į skylę.

Kiek tų santaupų buvo, visas sukišau į biznį. Dabar bijau atsakyti į telefoną. Kreditoriai man ir mano žmonai neduoda ramybės. Skambina privatūs biznieriai, skambina bankai ir finansų bendrovės, iš kurių pasiskolinome bizniui pinigus. Vieni prašo, kiti grasina ir mum gyventi neduoda.

Mano partneris man pasakė, kad jis išvažiuosiąs į Kanadą. Tuo būdu pabėgsiąs nuo skolų. Siūlo ir man tą patį padaryti. Bet žmona dar dirba, vaikai čia pat. Kaip tu, žmogus, kitą gyvenimą pradėsi svetimame, nepažįstamame krašte? Nors imk ir nusižudyk. Dar man namus atims. Namai mano ir žmonos vardu.

Ar yra kas, ką aš galėčiau daryti, kad išsisukčiau iš šios baisios bėdos. Darbo nebijau. Dirbčiau nuo ryto iki vakaro. Bet taip gyventi baimėj, kaip gyvenu dabar, negaliu.

Prašau patarti nelaimingam tautiečiui. Mano inicialų prašau nedėti.

Illinois valstija

Atsakymas

Patarimas Tamstai esamomis aplinkybėmis yra galimas tik vienintelis: nueik pas advokatą ir pasitark su juo dėl vadinamos "petition for bankruptcy". Ši priemonė remiasi federaliniais įstatymais ir yra surišta su nemaža formalumų. Kai Tamsta būsi pripažintas "bankrotavusiu", visos Tamstos skolos bus "nurašytos". Galėsi pradėti gyvenimą iš naujo, ir tikiuosi, kad būsi kai ką išmokęs iš savo nelemto patyrimo.

Bankrotuoti nėra malonus arba garbingas reikalas, tačiau Tamstos sąlygomis kitos išeities nėra.

Bankroto atveju vadinamasis "trustee in bankruptcy" privalo "surinkti" bankrotuojančio asmens turtą. Jei Tamsta turi kokio turto, gali būti tikras, kad jis bus iš Tamstos paimamas kreditorių skolom padengti. Dažnai žmonės mano, kad jie gali pasilaikyti savo turtą ir pasiskelbti bankrotavusiais. Taip nėra.

Nežinau, kokiu būdu Tamstos namų nuosavybės dokumentai yra sudaryti. Galiu pasakyti, kad, jei dokumentai yra tokios rūšies, kur Tamstos namų dalis gali būti atskiriama nuo žmonos dalies, tai bus padaryta, ir Tamstos dalis bus paskirta apmokėti skolom. Jei Tamsta bendrai su žmona turi santaupų (joint account), ir tų neišgelbėsi, jei dalis jų yra Tamstos sutaupyta.

Ir Tamsta, ir Tamstos partneris esate lygiai atsakingi už ryšium su bendru bizniu padarytas skolas. Esate už jas atsakingi visu turimu turtu.

JEI JŪS NORITE SIŲSTI

SIUNTINĮ - DOVANAS į LIETUVĄ

ir įvairius USSR kraštus

naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA Tel. (212) 581-6590 (212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimu įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma—skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

- ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street — HE 5-1654
- BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street — DI 2-4240
- BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue — IN 7-6465
- BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue — TX 5-0700
- CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue — HU 6-2818
- CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue — PR 1-0696
- DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue — 365-6780
- FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres — 363-0494
- HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue — 365-6740
- HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave. — 249-6216
- JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street — HE 5-6363
- LOS ANGELES, CAL. — 159 So. Vermont Avenue — DU 5-6550
- NEWARK, N.J. — 378 Market Street — MI 2-2452
- NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue — OR 4-1540
- PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue — PO 9-4507
- RAHWAY, N.J. — 717 W. Grand Avenue — 381-8997
- ROCHESTER, N.Y. — 558 Hudson Avenue — 232-2942
- SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway — AN 8-1120
- SOUTH RIVER, N.J. — 41 Whitehead Avenue — CL 7-6320
- SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street — 475-9748
- TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue — EX 2-0306
- UTICA, N.Y. — 963 Bleecker Street — RE 2-7478

Sekmadienį, rugpiūčio (Aug.) 3 d.

visi keliai veda į

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" VALANDOS

rengiamą

RADIJO PIKNIKĄ

Didžiojo New Yorko lietuviams

PLATTDEUTSCHE PARK

1132 Hempstead Turnpike, Franklin Square, Long Island, N.Y.

Programoje: Lietuvaitės gražuolės rinkimas išrinkti "Miss Lithuania, 1969 • Pradžia 1 val. p.p. Programa 4 val. Šokiai 5 val. • Piknikas įvyks bet kokiam orui esant!

Įėjimo auka $2.00 — Visus nuoširdžiai kviečia

Dr. Jokubas J. Stukas, Dir.

AUTOMOBILIAI

Giminėms į Lietuvą ir USSR

Mums kaip tik pasisekė gauti ribotą skaičių automobilių

MOSKVITCH 408-E

Paskutinis modelis — eksporto kokybė. Ribotas laikas; kas pirmas ateina — tas pirmas aptarnaujamas.

$2495.00 — su pristatymu

Skubiai siųskite savo užsakymus į

PODAROGIFTS, INC.

arba į prie jo prisijungusias firmas

220 PARK AVE. SOUTH

NEW YORK, N.Y. 10003

212 - 228-9547

Gražiuose Catskill kalnuose

DRUSKONE HALL VASARVIETĖ

atidaroma nuo liepos 1 d.

Puikus maistas. Sveikas kalnų oras. 5 minutės kelio iki baseino. Svečiai priimami savaitgaliais ar ilgesniam poilsiui. — Rašyti:

S. Zagorski
DRUSKONE HALL
Andes, N.Y. 13731
Telef. (914) 676-4661

LITAS TRAVEL SERVICE

jums patarnaus nežiūrint kur ir kada keliautumėt. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apsistoti, kuriuo laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia išvykti. *Patarnavimai yra visiškai veltui.* LITAS Travel Service talkina iškviečiant gimines iš Lietuvos, — atostogom ar nuolatiniam apsigyvenimui. RUOŠIATĖS KELIONĖN? . . . Nepamirškit

LITAS TRAVEL SERVICE

94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421

Tel. 212 - 847-5522

Rytas prie GEORGE ežero. — Prie šio ežero yra graži lietuvių Slyvynų Blue Water vasarvietė. Puikios sąlygos praleisti atostogas. Patogu pailsėti vykstant į Kanadą. Nuo New Yorko per 200 mylių. Iš New York Thruway Exit 24, į Northway 87 iki Lake George Village; iš ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę. Dėl informacijų kreiptis: Blue Water Manor, Diamond Point, N.Y. Tel. (518) NH 4-5071. Nuotr. V. Maželio

Ar žinai, kad...

— Kelionei į mėnulį rengti dirba nuo 1961 daugiau kaip 400,000 žmonių, 20,000 fabrikų, 200 universitetų bei kolegijų.

— Apollo erdvėlaivis, kuriuo skrendama, turi 91 motorą ir 6,100,000 dalių.

— Saturno raketa, kuri išsviedžia Apollo į erdves, reikalinga 15 tonų degalų sekundei.

— Mėnuly nusileidę turės būti apsirengę taip, kad atlaikytų mėnulio dienos metų 243 laipsnius (Farenheito) karščio ir mėnulio nakties metu 279 žemiau nulio.

— Astronautas, kuris žemėje sveria apie 180 svarų, mėnuly svers tik 30, nes mėnulio trauka 6 kartus mažesnė.

SPORTAS

VĖL FUTBOLAS

Pirmenybių sezonui pasibaigus, New Yorke tarptautinio futbolo užtenka. Bet nevisai atostogauja ir vietiniai futbolininkai. Štai ateinantį sekmadienį Kingston N. Y. įvyksta futbolo turnyras, kuriame dalyvauja ir mūsų Lietuvių Atletų Klubo pirmoji futbolo komanda. Dalyvauja 8 komandos, kurios poruojamos burtų keliu 12:30 val. Tokiu būdu mūsų priešininkas nežinomas. Rungtynės vyksta Oehlers Mountain Lodge, Kingston, N. Y.

Mūsiškiams tai dalis paruošiamųjų darbų rungtynėms su Chicagos Lituanica, Darbo Dienos savaitgalyje, Chicagoje, dėl 1969 metų Š. Amerikos lietuvių futbolo meisterio titulo. Įdomu, kaip seksis newyorkiečiams su sudėtimi, nes sezono metu turėta sunkumų.

Atletas

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

• Lietuvių jaunimas raginamas dalyvauti šių metų Amerikos jaunių pirmenybėse, kurios įvyks rugpiūčio 1-5 d.d. Bostono Northeastern universitete. Pirmenybėse galės dalyvauti visi jaunuoliai iki 21 metų amžiaus. Bostono lietuvių šachmatininkai žada pagloboti atvykusius lietuvių jaunuolius ir apmokėti už juos dalyvio mokestį. Kreiptis pas Kazį Merkį, 431 E. Seventh St., So. Boston, Mass. 02127; telef. 268-1282.

• Danijos didmeistris Bent Larsen įveikė Sovietų čempioną Polugajevskį ir laimėjo tarptautinį šachmatų turnyrą, Vokietijoje.

• Kazys Merkis gana gerai sužaidė Nauj. Anglijos mėgėjų pirmenybėse liepos 4-6 d.d. Bostone. Jas laimėjo Dan Harrington iš Boylston klubo, pakrovęs 5½ tš. iš 6 galimų. 2 v. pasidalijo tryse po 4½ tš.; Kazys Merkis su buv. Bostono čempionu Schefferiu ir pora kitų surinko po 4 taškus. Be pralaimėjimo šias pirmenybes baigė tik du: Harringtonas ir Merkis, kuris 2 partijas laimėjo, o 4 baigė lygiomis.

• Mūsų skaitytojams pateikiame partiją naujojo pasaulio čempiono B. Spaskio, kurios užbaiga išties nuostabi. Baltieji — Spaskis, juodieji — Petrosianas.

1 P-QB4 — N-KB3
2 N-QB3 — P-K3
3 N-B3 — P-Q4
4 P-Q4 — P-B4
5 PxQP — NxP
6 P-K4 — NxN
7 PxN — PxP
8 PxP — B-N5+
9 B-Q2 — BxB+
10 QxB — 0-0
11 B-B4 — N-B3
12 0-0 — P-QN3
13 QR-Q1 — B-N2
14 KR-K1 — R-B1
15 P-Q5! — PxP
16 BxP! — N-R4
17 Q-B4 — Q-B2
18 Q-B5 — BxB
19 PxB — Q-B7
20 Q-B4 — QxP
21 P-Q6 — QR-Q1
22 P-Q7 — Q-B5
23 Q-B5 — P-KR3
24 R-QB1! — Q-R3
25 R-B7 — P-QN4
26 N-Q4! — Q-N3
27 R-B8 — N-N2
28 N-B6 — N-Q3
29 NxR! — NxQ
30 N-B6! — Resigns

MEN

WAREHOUSE
All positions
DYEHOUSE
All positions
FINISHING
All positions
TUFTING MECHANICS
Company paid benefits

HOLLYTEX
CARPET MILLS
EASTERN DIVISION
1070 Jaymor Road
Southampton, Pa.
(215) 355-6000

HAPPY FOURTH OF JULY

CRANBURY MANOR ESSO
Route 130 & Old Cranbury Road
CRANBURY N.J.
Dial 609 - 448-0429
Ask for Phil Raymond

AMERICAN HOTEL
— A Family Place —
80 River Street
HOBOKEN, N.J.
Call 201 - 659-9704

LOLLY
ESSO SERVICENTER
— Open 7 Days a Week —
501 White Horse Pike
EGG HARBOR N.J.

DU VAL'S HOUSE OF STYLES
EXPERT HAIR CARE
Wig Styling Late Nite Friday
At Central Park Route 34
Madison Township N.J.
CALL:
201 - 727-0362

EDDIE'S
Sunoco Station
Garden State
Parkway Contract Garage
24 Hour Towing & Road Service
34th STREET and WEST AVE.
OCEAN CITY 08226
609 - 399-2556

PHILLIPS 66
NEW YORK AVE.
"66" SERVICE
Washing, Polishing
8th and NEW YORK AVES.
NORTH WILDWOOD 08260
Dial
609 - 522-2765

MacKAY'S
Esso Servicenter
Open 7 Days a Week
We Do General Auto Repairs
and Towing Service
Route 46 East & Mill Street
EAST PATERSON N.J.
Call 201 - 797-9875

Prenumeratoriai, pakeisdami savo adresą, prašomi administracijai pranešti ne tik naują, bet ir seną adresą. Taip pat neužmirškite pridėti pašto zip code numerio.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863
460 West Broadway, South Boston Massachusetts
"Kur tūkstančiai taupo milijonus"
ALFRED W. ARCHIBALD
President
Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Shallna ir adv. Jonas J. Grigalus. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš $132,000,000
Current dividend 5¼% on all accounts.
Dabar moka 5¼% už visų rūšių taupomus pinigus.

RON'S
American
Service Station
Open 7 Days a Week
We do general Auto Repairs
Electronic Tune-ups and
Road Service
735 Franklin Avenue
Franklin Lakes N.J.
Call (201) 891-9899

ARTINES RIVIERA
A FAMILY PLACE
Good Food and
Excellent Service
43 Orchard Beach Blvd.
PORT WASHINGTON L.I.
Call —
516 PO 7-6500
212 HA 8-6800

A & B ESSO Inc.
Open 7 Days a Week
Complete Automotive Service
and Towing Service
239 Valley Road
CLIFTON N.J.
Call 201 - 525-0959

Rutherford
Towing Service
24 HOUR SERVICE
Call:
201 - 933-1777 — Days
201 - 933-8799 — Nites
160 ROUTE 17
RUTHERFORD N.J.

P. T.
AUTO BODY
AUTO PAINTING AND
COLLISION WORK
24 Hour Towing Service
20 Ureeland Street
LODI N.J.
Call 201 - 478-7400

PARAMUS
Texaco
Service Station
Open 7 Days a Week
We Do General Auto Repairs
And Towing Services.
Oradel Ave. & Pascack Road
PARAMUS N.J.
CALL:
(201) 262-0003

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite ar užeikite:

LITAS
SERVICE CORPORATION
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421
Tel. 212 - 847-5522
arba
86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418 — Tel. 212 - 441-6799
LITAS SERVICE CORPORATION
patarnauja nekiln. turto pirkimo - pardavimo reikaluose.

Folding Carton Craftsmen Wanted

Expanded facilities and increased sales have created a need for skilled craftsmen with one of the rapidly growing leaders in the folding carton field. If you have experience in any of the following job classifications and are interested in working in the Midwestern United States apply in person at Brown & Industrial Roads.

CUTTING AND CREASING PRESSMAN
DIE MAKERS
GLUE MACHINE OPERATORS

Excellent starting salary plus plenty of overtime enhance this job opportunity. Fringe benefits include annual stock bonus, plus insurance, liberal vacation schedule, 8 paid holidays, + many others.
Interested persons should apply between 8:30 AM & 5:00 PM Monday through Friday.
An Equal Opportunity Employer.

Georgia-Pacific Corporation
Brown & Industrial Roads Albany, New York

BUS OPERATORS

If you have the ability to carry out company policy and if you enjoy meeting people and serving the public with a corteous and friendly attitude.

TRAILWAYS

wants you to drive one of their Intercity coaches in the New York City - New England Area.

Excellent pay plus liberal benefits
Qualifications for entering driver's training school:
At least 25 years of age
Height 5'8" to 6'3"
Weight in proportion to height
High School Graduate
20/20 Vision without correction
Good physical condition.
Apply in person at Holiday Inn, Darien, Connecticut, 50 Ledge Rd., exit 10 off Connecticut Tpke.
All approximately 3 hours for interview and tests.
NO PHONE CALLS.
An Equal Opportunity Employer.

Assistant for Design Room
Experienced in making first pattern. References required.
Tailor for Design Room
Experienced in making jackets. References required.
Sample Hands for Design Room
Experienced only. References required.
Leading sportswear firm. Stimulating, pleasant, excellent working conditions. Call Miss Deller, Ext. 35
EVAN-PICONE
(212) 564-7375 in New York; (201) 868-8268 in New Jersey

TO PLACE YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

MALE - FEMALE

Woman wanted to live in—One who wants a good home, likes children, and is free from all responsibilities. No hard work involved. Will give room and board and all clothing & medical bills. Must have references. Excellent opportunity — nice warm atmosphere — (2112) 737-0577

SERVICE

EXPERT SEAMSTRESS
All female fashions — reasonable prices. We make all your garments look like new. Call Mon. thru Sat. Mrs. Marshall 47 Broadhurst Ave. N.Y.C. — Call 862-7081

MONTREAL DOWNTOWN
FURNISHED ROOMS by the day and week fully carpeted and television — 1480 Overdale Street and McKay Street. Call 514 - 878-0085 ask for Mr. Rioux.

Fry House International Corp 219 Utica Ave Bklyn N.Y. Specializing in the finest in rib and chicken shrimp and fish. Complete hot meal for one or one hundred delivered to your door — A Party in a Minute Tele 772-2450 Look for our other New Locations

H. W. MALE

Help wanted — Custodial workers, must be residents of E. Islip, Islip Terrace, No. Great River and Great River (E. Islip School Dist.). Career opp'ty for capable res interested in long-range job plans. Liberal fringe benefits. Uniforms, opp'nity for advancement. (516) 581-1564 Ext. 207

PORTERS
Steady job, good salary, Union benefits for hospital located in Queens. Must speak English. Call Mrs. Houtkoppa Ext. 602 daily from 8 to 3 PM (212) NE 9-7100

MEN
GENERAL FACTORY
Good pay. 8 AM - 4:30 PM.
VANGUARD STEEL PROD
Valley Stream, L.I.
Mr. Flores — 516 - 872-3800

STOCK CLERK
Needed in Heating Department of large progressive company. Paid vacations and other excellent benefits. CONNECTICUT REFINING CO. 105 Water St. West Haven, Conn. — (203) 933-2511

Oil Burner Serviceman, experienced Excellent opportunity for #2 and #4 Oil Burner Men. Licensed preferred. Paid vacations and other excellent benefits. Large progressive company. Connecticut Refining Co. 105 Water St. West Haven, Conn. (203) 933-2511.

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO ir NUDAŽYMO
reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.
Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N.Y. 111227
Tel. 894-4188

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIEČIŲ SPECIALYBĖS
SCHALLER & WEBER
AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI
Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užeikite — įsitikinsite!
9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9
New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-8047
Ridgewoode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7877
Flushinge: 41-08 Main Street — HI 5-8852
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1184
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Visuomenynas ..... GL 5-7868
Spaustuvė ..... GL 2-6916
Redakcija ..... GL 5-7281
Administracija ..... GL 2-2923

Vysk. A. Deksnys pirmadienį, liepos 7 d., lydimas prel. J. Balkūno, lankėsi Darbininko redakcijoje ir papasakojo apie savo veiklą bei ateities planus. Šį pasikalbėjimą spausdinsime kitame Darbininko numeryje. Vyskupas tą dieną, prelato J. Balkūno lydimas, aplankė Brooklyno vyskupą ir antradienį išvažiavo į Marianapolį, Conn., kur buvo Kunigų Vienybės susirinkimas ir jo pagerbimas. Putname eselių vienuolyne jis pasiliks kelias dienas.

Tėv. Petras Baniūnas, O.F.M., Darbininko administratorius, išvyko atostogų. Į darbą grįžta liepos 21 d. Jis iškeliavo drauge su Tėv. Vytauto Balčiūnu iš Greene, Me.

Darbininko administracijos telefonas visą savaitę buvo sugedęs. Kiekvieną dieną buvo pažadėta, kad sutaisys, bet niekas nepataisė.

N. Y. liet. dantų gydytojų draugijos susirinkimas buvo birželio 20 d. pas dr. Stefą Birutienę Woodhavene. Padaryti apžvalginiai pranešimai, ir dr. J. Snieškienė parodė filmą iš kelionės po Meksiką. Į naują valdybą išrinkta: dr. Birutė Paprockienė, dr. Regina Saldaitienė, dr. Filomena Ignaitienė.

Pulkerija ir Vladas Turuliai, gyv. Hollis, N. Y., Vlado 83-jo gimtadienio ir vardadienio proga, įnešdami 100 dol., tapo Lietuvių Fondo nariais. Turuliai yra daug paaukoję, parėmę ir kitus lietuviškus reikalus, lietuviškas institucijas.

Jie vieni iš pirmųjų atskubėjo su 1000 dol. auka pranciškonų statomam Lietuvių Kultūros Židiniui. Turuliai stambiomis aukomis prisidėjo prie knygų leidimo, spaudos parėmimo, Kryžiaus Kelių įrengimo pranciškonų sodyboje Kennebunkport, Šv. Antano gimnazijos išlaikymo. Vladas yra Šv. Antano vienuolyno ir koplyčios Kennebunkport garbės fundatorius ir fundatorius.

Linkėtina Vladui dar daug metų sulaukti ir neužmiršti Lietuvių Fondo.

Pavergtų tautų savaitė šiemet skelbiama liepos 13-19. Pirmoji pavergtų tautų savaitė buvo paskelbta prieš dešimt metų tuometinio JAV prezidento Dwight D. Eisenhowerio.

Šv. Patriko katedroje liepos 13, sekmadienį, 10 val. iškilmingas mišias pavergtų tautų savaitės proga celebruos prel. Bela Varga, buvęs Vengrijos parlamento pirmininkas.

Šv. Jono (St. John the Divine) katedroje specialios pamaldos pavergtų tautų savaitės proga bus laikomos liepos 13 sekmadienį, 11 val.

Temple Emanu-El specialios pamaldos už pavergtas tautas bus liepos 19, šeštadienį, 10:15 val.

New Yorko miesto burmistro John V. Lindsay pavergtų tautų savaitės proklamaciją įteiks burmistro pavaduotojas pavergtų tautų seimo pirmininkui. Iškilmės vyks miesto rotušėj, liepos 15, antradienį, 11 val.

Visi kviečiami dalyvauti pavergtų tautų savaitės iškilmėse. Moterys prašomos dalyvauti su tautiniais drabužiais.

Gintaras Karosas, jaunas visuomenininkas, bandąs pasireikšti amerikiečių politikoje, lankydamasis pas savo gimines New Yorke, buvo užsukęs į Darbininko administraciją, kur įsigijo nemaža lietuviškų knygų ir plokštelių.

Skautės, važiuojančios į rajono stovyklą, prašomos registruotis pas tuntininkę ligi liepos mėn. 11 d.

Žurnalistui Vladui Barčiauskui mirus, vietoje gėlių prie jo karsto Pranė Lapienė iš Stony Brook, L. I., Balfui paaukojo 20 dol.

— Atlanto rajono skautų-čių stovykla įvyks rugpiūčio 24-30 d., Spencer, Mass. Registruotis per vienetų vadovus arba pas stovyklos iždininką ps. A. Glodą, 15 Ayrshire Rd., Worcester, Mass. 01604, iki liepos 15 d.

Dr. Lidijai Stanaitienei mirus, vietoje gėlių prie jos karsto Rožė Daukšaitė ir Algirdas Daukša Balfui paaukojo 20 dol.

Iškilmingos pamaldos lietuvių Maspetho bažnyčioje liepos 6 d. 5 v. popiet. Pamokslą sako kun. S. Yla, toliau — kun. J. Pragulbickas, vysk. A. Deksnys, prel. J. Balkūnas. Nuotr. V. Maželio

PAGERBTAS VYSKUPAS ANTANAS DEKSNYS

Naujajam Europos lietuvių **vyskupui Antanui Deksniui** liepos 6 surengtas pagerbimas ir išlydėjimas į užjūrio kraštus. Buvo susidaręs specialus komitetas, į kurį buvo įtraukti Lietuvių Bendruomenės padaliniai, organizacijų atstovai.

Iškilmingos pamaldos

Pamaldom buvo parinkta 5 val. popiet, kad galėtų susirinkti visi apylinkės lietuviai kunigai. Jų buvo didelis būrys, kuris vyskupą palydėjo su procesija iš klebonijos į bažnyčią. Choras, vadovaujamas V. Kerbelio, vyskupą pasitiko tradicine giesme "Ecce sacertos magnus".

Daugybės kunigų ir vienuolių palydėtas, vyskupas koncelebravo mišias dar su aštuoniais kunigais. Jie buvo: prel. J. Aleksiūnas, kun. A. Petrauskas, kun. A. Pocius, kun. J. Šernas, kun. J. Pagulbickas, Tėv. L. Zaremba, S. J., iš Montrealio, Tėv. Leonardas Andriekus, O.F.M., pranciškonų provinciolas. Pamokslą pasakė kunigas St. Yla, išryškindamas lietuvį vyskupą istorijoje ir sustodamas ties naujojo vyskupo darbais bei rūpesčiais.

Vaišės ir sveikinimai

Po pamaldų žmonės rinkosi į salę. Viso vakarienėje dalyvavo apie 250 žmonių, kurie triukšmingu plojimu pasitiko vyskupą.

Pirmasis pasveikino komiteto pirm. A. Vakselis. Gražią invokaciją paskaitė kun. Pr. Geisčiūnas. Sugiedojus Amerikos ir Lietuvos himnus, pasveikino šeimininkas prel. J. Balkūnas. Toliau sveikinimo kalbą pasakė Lietuvos gen. konsulas A. Simutis.

Tolimesnei programai vadovauti pakviestas Vytautas Volertas. Vakarienės metu akordeono muzika linksmino Joe Thomas, kuris, eidamas tarp stalų, grojo lietuviškas melodijas, taip visus paskatindamas dainuoti.

Pagrindiniu šių iškilmių kalbėtoju buvo vyskupo mokslo draugas A. Diržys, kuris, keliaudamas per Vaižganto "Pragiedrulius", prisiminė Rokiškį, gimnazisto dienas.

Meninę programą atliko solistas Stasys Citvaras, gražiai ir įspūdingai padainavęs keletą dainų. Jam akomponavo pianistas Aleksas Mrozinskas. Jis taip pat paskambino solo Čiurlionio ir Bacho kūrinių.

Dar sveikinimo kalbas pasakė skautų veikėjas P. Jurgėla, prel. V. Balčiūnas, o p. Bublaitienė padovanojo vyskupui jos pačios pasiūtą kapą.

Atsakydamas į sveikinimus, vyskupas prisiminė savo pareigas, kad jam teks rūpintis dvasiniais reikalais Europos lietuvių, kurie yra taip plačiai išsiblaškę. Jis neturėsiąs nei katedros nei savo kūrijos, bet jo katedra bus ten, kur bus lietuvis.

Pabaigai sugiedota ilgiausių metų. Visi susirinkę dar turėjo progos pasveikinti asmeniškai vyskupą ir įteikti savo dovaną. Rengėjų komitetas vakarienės metu įteikė tūkstantį dolerių. Vakarienė užsitesė apie keturis valandas. (p.j.)

Organizuojamas autobusas į seselių pikniką Putnam, Conn., liepos 27 d. Autobusas išeina sekmadienį, 6:15 v. ryto, tuoj po mišių, kurios bus laikomos 6 v. pranciškonų koplyčioje, 680 Bushwick Ave., Brooklyne, 6:30 sustoja prie Shalins Funeral Home, 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene. Kelionė asmeniui 11 dol., įskaitant ir įėjimą į pikniką. Registruotis Darbininko administracijoje GL 2-2923, vakarais GL 5-70 68, pas M. Šalinskienę VI 7-44 99, O. Kubilienę AP 7-5661, E. Kašetienę ST 2-6814 ir L. Ulrich 478-7642. Gautas modernus ir patogus kelionei autobusas, ir tik vienas. Prašoma užsirašyti iš anksto ir nesivėlinti laiku atvykti.

Atsakingas vyriškis ieško mažo buto arba atskiro kambario su galimybe virtis valgį. Rašyti šiuo adresu: Pranas Dubickas, 84-34 108 St., Richmond Hill, N. Y.

— Rašomos mašinos nuo mažiausios iki standard 92ž. liet. angliškų raidynais, taip pat TV, radijo ir biznio mašinos. Reikalaukite katalogėlių: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731 telef. (516) 757-0055.

Parduodama graži vieta tarp medžiais apaugusių kalnų, 9 mylios nuo Ellenville miestelio. Namas aštuonių kambarių, pilnai apstatytas baldais. Klėtis, garažas, sodas ir 9 akrai žemės — miško. Dėl mirties šeimoje parduodama pigia kaina. Savininkai pageidautų, kad nuosavybė tektų lietuviam. Teirautis: John Shaw (Šiaučiūnas), Box 126-K RDI, Ellenville, N. Y. Telef. (914) 647-7377.

Mirė žurnalistas Vladas Barčiauskas

Liepos 3 savo bute buvo rastas negyvas žurnalistas Vladas Barčiauskas, New Yorko lietuviam labai gerai pažįstamas, dirbęs Balfe, SLA, aktyviai veikęs Respublikonų partijoje. Buvo pašarvotas N. F. Walker laidojimo namuose Woodhavene. Atsisveikinimas buvo pirmadienio vakare. Maldas atkalbėjo prel. J. Balkūnas. Palaidotas liepos 8, antradienį, iš Maspetho lietuvių parapijos bažnyčios veteranų kapinėse Farmingdale, L. I. Mišias aukojo ir į kapines palydėjo Tėv. Petras Baniūnas, Darbininko administratorius.

Nuliūdime liko žmona Elzė ir sūnus Jonas, kuris šiais metais baigė Columbijos universitetą.

Jis buvo gimęs 1908 sausio 17 Eržvilke, Tauragės apskrityje. Baigęs gimnaziją, atsirado Kaune ir ten pradėjo savo spalvingą žurnalisto gyvenimą. Iš Kauno nusikėlė į Klaipėdą, kur buvo Eltos, valstybinės žinių agentūros, korespondentas, Lietuvos Aido korespondentas, spaudos sekretorius prie gubernatoriaus.

Klaipėdoje jis daugiausia veikė, teikdamas žinias iš visų sričių. Čia pasižymėjo kaip sumanus ir apsukrus žurnalistas. Klaipėdoje dirbo iki jos prijungimo prie Vokietijos.

Tada jam atėjo mintis keliauti į Jungtines Amerikos Valstybes. Taip jis 1939 metais išlipo iš laivo New Yorke ir čia pradėjo naują ir judrų gyvenimą. Prasidėjus II pasauliniam karui, buvo mobilizuotas ir tarnavo didžiulėje Amerikos kariuomenėje kaip vertėjas.

Po karo jo veikla reiškėsi dviem kryptim — lietuviškoje plotmėje ir amerikiečių visuomenėje.

Atvykęs į Ameriką, jis tuoj įsijungė į Respublikonų partiją, dalyvavo įvairiuose rinkimuose, daug dirbo išrenkant prezidentus Eisenhowerį, Nixoną, renkant gubernat. Rockefellerį. Tarp respublikonų turėjo aukštų pažinčių.

Jis veikė ir draugijoje, kuri jungė amerikiečius, kilusius iš centrinės ir rytų Europos (Conference of Americans of Central and Eastern European Descent), yra buvęs net pirmininku.

Lietuviškoje srityje jis reiškėsi kaip žurnalistas ir visuomeninkas. Talkino Vienybei, buvo ilgametis Naujienų korespondentas, dirbo Lietuvių Informacijos Centre, veikė SLA, buvo Balfo centro valdyboje. Paskutiniu metu, sušlubavus sveikatai, iš visos veiklos buvo pasitraukęs.

Jis buvo tikrai apsukrus ir sumanus žmogus, mokėjęs prieiti ir dirbti savo pasirinktose srityse. Ilgą laiką vertėsi skelbimų agentūra. Pats šią sritį išugdė, įdėdamas daug laiko ir energijos, mokėjo prieiti prie visokiausių prekybininkų, surinkti skelbimus ir juos patalpinti čia leidžiamoje svetimšalių spaudoje. Tad ir Darbininke jis buvo nuolatinis svečias.

Darbininko redakcija ir administracija velionies našlei Elzei ir sūnui Jonui reiškia užuojautą. (p.)

MOKSLEIVIŲ IR JAUNUČIŲ ATEITININKŲ STOVYKLA KENNEBUNKPORT, MAINE

Rytinio pakraščio moksleivių ir jaunučių ateitininkų vasaros stovykla įvyks rugpiūčio 3-17 dienomis pas tėvus pranciškonus Kennebunkport, Me.

Vyriausias stovyklos vadovas — Juozas Gaila. Komendantas — Kazys Razgaitis iš Clevelando. Jaunučius ateitininkus globos Gintarė Ivaškienė iš Monroe, Conn., Teresė Gečienė iš Philadelphijos ir Dalia Jasaitytė iš Dorchester, Mass. Vyresniesiems berniukams vadovaus Jurgis Oniūnas iš New Yorko, o vyr. mergaitėms MAS CV narės Laima Gustainytė ir Regina Kryžanauskaitė iš Kanados. Menines programas praves Elenutė Bradūnaitė iš Chicagos, muziką — Rimas Juzaitis iš Philadelphijos. Sportui vadovaus Antanas Dambriūnas iš Washingtono ir Vytautas Maciūnas iš Philadelphijos.

Šiems vadovams padės visa eilė vyresniųjų moksleivių iš įvairių kuopų. Jie talkininkaudami ne tik prisidės prie šios stovyklos paįvairinimo, bet, įgavę administracinio patyrimo, bus pajėgūs patys vadovauti stovyklose ateityje.

Registracija jau vyksta. Registracijos lapai yra išsiuntinėti visoms kuopoms. Jie turi būti užpildyti ir grąžinti su registracijos mokesčiu iki liepos mėn. 19 dienos šiuo adresu: Juozas Gaila, 121 Anietam Rd., Cherry Hill, N. J. 08034, Tel. 609, 428-7456.

Norintieji gauti registracijos lapų, skubiai skambinkite čia nurodytu telefonu. Tenka priminti, kad stovykloje vietų skaičius yra ribotas. Pirmenybė bus teikiama anksčiau užsiregistravusiems.

MAS Rytų Atstovybė

ANGELŲ KARALIENĖS PARAPIJOS

METINIS PIKNIKAS

bus

liepos mėn. 13 d.

Jamaica National Home parke

108-11 Sutphin Blvd., Jamaica

•

Parkas atidaromas 1 val. po pietų.
Muzika nuo 4 val.
Laimėjimai 8 val. vakare.

VISI KVIEČIAMI IR LAUKIAMI!

PARDUODAMA VAISTINĖ

Įsteigta prieš 40 metų, tas pats savininkas, patalpos 30x55, vėsinimas, 40 Rx, 85,000 dolerių metinė apyvarta, geros galimybės, investuota 30,000 dolerių. Savininkas pasitraukia iš biznio, — parduos pigiau negu verta. Laukia pasiūlymų. POTTER, 9305 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421. Tel. (212) VI 9-6020

A†A

Valerijai Vasaitienei

mirus,
jos vyrui Antanui,
dukrai Aldonai, sūnums —
Vytautui, Tadui ir Kaziui su šeimomis
giliausią užuojautą reiškia

ADALBERTAS MILAŠEVIČIUS

Mielam STASIUI VAŠKIUI, jo broliui a.a. Pranui mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą.

VL. BALTRUŠAITIS IR ŠEIMA

PAVERGTŲ TAUTŲ SAVAITĖ 1969

RENGIA: Pavergtų Europos Tautų Seimas (ACEN), bendradarbiaujant Pavergtų Tautų Draugams Amerikiečiams ir Rytų bei Vidurio Europos Kilmės Amerikiečių Konferencijai.

PROGRAMA:

Liepos 13, sekmadienį

10 val. — Iškilmingos mišios Šv. Patriko katedroje
11 val. — Specialios pamaldos Šv. Jono (St. John the Divine) katedroje.

Liepos 15, antradienį

11 val. Burmistro pavaduotojas Robert W. Sweet miesto valdybos namų Mėlynajame kambaryje įteiks burmistro John V. Lindsay Pavergtų Tautų Savaitės proklamaciją daktarui Jozef Lettrich, ACEN pirmininkui.

Liepos 19, šeštadienį

10:15 val. — Specialios pamaldos Temple Emanu-El.

Visi nuoširdžiai kviečiami dalyvauti šiuose minėjimuose.